ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖՔԵԱՐ

ՄԷՎԱՏՏԸ ՊՕԼԻԹԻՔԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ԽԷՎԱՄԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԱՊՕՆԷ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Մէճմուէսի 20 ղրուշտան

ՍԹԱՄՊՕԼ ԻՉԻՒՆ

Պիր սէնէլիք . . . . 200 ղղ.
Ալթը այլըգ . . . . 100 »
Իւչ այլըգ . . . . 55 »

ՎԻԼԱՅԷԹ ԻՉԻՒՆ

Բօսթա իլէ իրսալ օլունաճագ-լար իչիւն

Պիր սէնէլիք . . . . 230 ղղ.
Ալթը այլըգ . . . . 120 »
Իւչ այլըգ . . . . 60 »

Մէճմուէսի 1 ղրուշ

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթըրը իչիւն

1. վէ 2 վէ 3. իւնճի սահիֆէ. 5 ղղ.
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . . 2 ղղ.
ԻԽԹԱՐ. Պանգա Շիրքէթ վէ ումումի սահրաֆլըգ այլըգ
2 վէ 3ի ընճիւ սահիֆէլէրէ 6 ղղ.
4իւնճիւ սահիֆէյէ . . 4 »
(Զիքր օլունան միւտտէթ իչիւն)-նամէ այրը բագըլըրգ օլուր։

Մէքթուպլար Նաշիրլէրէ տարիֆ կէօնտէրիլմէլի վէ հէր օլունմայան [illegible]

Մէճմուէսի 1 ղրուշ

Իտարէխանէսի վէ մաթպաասը, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ էսկի Պապը Զապթիյէ սօգագը քէօշէսինտէ Նումէրօ 8 տէ տիր։ — Ղազէթանըն ումուրու [illegible] քեաֆֆէսի մէքթուպլար Միւտիրի ղազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունաճագըր կիպի [illegible] կէօնտէրիլէճէք [illegible] էտիլէր։

ԱՍԻԹԱՆԷ 1 ԱՊՐԻԼ

ՀԱԼԸ ՀԱԶԸՐ

Աթինա գապինէթօսու էլան տէվլէթլէրին Թէքլիֆինէ ճէվապ վէրմէտի. Հէր նէ գատար քի Աթինատան ալընան Թէլէկրաֆլար ճէվապըն պու կիւն եարըն վէրիլէճէյինի պէեան իտէեօրլար իսէ տէ, էրինէ Աթինատան ալընան տիկէր պիր Թէլէկրաֆ՝ պիզիմ տիւնքի Հալը Հազըրըմըզտա պէեան իթմիշ օլտուղումուզ պիր ֆիքր ու իհթիմալի Թաստիգ իտէճէք պիր խապէր վէրէրէք Աթինա գապինէթօսունուն տիկէր պիր խաթթը հուտուտ կէօսթէրէճէյինի պէեան իտէեօր։

Մ. Գումունտուրոս՝ Պապը Ալի Թարաֆընտան օլունան Թէքլիֆին Եունանա էլվէրմէեէճէյինի վէ Եունանըն իչինտէ Եւրօբանըն տախի ասայիշինի իխլալ իտէճէք պիր իխթիլալ վէ կիւրիւլթիւյիւ մուճիպ օլաճաղընը վէ հալպուքի կէօսթէրիլէն հուտուտը գապուլ իտէմէեէճէյինի պէեան իթթիքտէն սօնրա քէնտի Թարաֆընտան պիր հուտուտ կէօսթէրէճէք իմիշ։

Տիմէք օլույօր քի Աթինա գապինէթօսու Պէրլին գօնֆէրանսը գարարլարընըն իճրասընա իսրար իթմէքտէն վազ կէչմիշ տիր վէ կէօսթէրէճէյի հուտուտըն Պէրլին գօնֆէրանսընտա չիզիլէն խաթթտան տահա տար օլաճաղընտա շիւպհէ եօգ տըր. անճագ Պապը Ալինին կէօսթէրտիյի հուտուտ իլէ Եունանըն կէօսթէրէճէյի հուտուտ արասընտա էրինէ պիր պէյիւք ֆարգ պուլունաճագ վէ Եունան Եանեա իլէ Մէցօվատան վազ կէչսէ տախի սայր Թարաֆլարտան Պէրլին գօնֆէրանսը գարարընըն թէմամի իլէ իճրասընը իսրար իտէճէյի մաասաֆ, պէլքի զիքր օլունան իքի մէվգիէ պէտէլ տիկէր Թարաֆտան պիր միւքեաֆաթ իսթէյէճէք տիր։

Մ. Գումունտուրոս պու էնի խաթթը գապինէթօ հէյէթինէ գարարլաշտըրըլտըգտան սօնրա մէճլիսը մէպուսանը տախի ֆէվգէլատէ սուրէթտէ ճէլպ իտէրէք, պու գարարը գապուլ վէ Թաստիգ իթթիրէճէք վէ օնտան սօնրա տուէլը մուաղղամա սիֆէրասընըն միւշթէրէքէն նօթասընա ճէվապ վէրիլմէսինի իտէճէք տիր։

Տիմէք օլույօր քի պէքլէնիլէն ճէվապըն պու կիւն եարըն վէրիլմէսի մէմուլ օլմայըպ, պէլքի պիր գաչ հաֆթա տահա պէքլէնիլմէք իգթիզա իտէճէյի անլաշըլըյօր։ Օլսա օլսա Մ. Գումունտուրոսըն իմտիլիք պու ֆիքր ու նիյէթի միւպէյյին սիֆէրայա պիր ճէվապ վէրէպիլիր. անճագ մաթլուպ օլան ճէվապ պու տէյիլ տիր։

Մ. Գումունտուրոսըն արզուլարը իլէ պէրապէր հազըրլանաճագ թէրթիպ պիր գաչ Թէհլիքէլի եէրլէրտէն կէչմէք մէճպուրիյէթինտէ պուլունաճագ տըր. Եվվէլա Եունան մէճլիսը մէպուսանընըն պու թէրթիպի գապուլ իթմէսի լազըմ կէլիր. սանիեն Եւրօբա տէվլէթլէրինին գապուլ իթմէլէրի լազըմ կէլիր վէ նիհայէթ Պապը Ալինին մուվաֆագաթ կէօսթէրիպ կէօսթէրմէյէճէյի մէճհուլ տըր։

Աթինա գապինէթօսունուն կէօսթէրէճէյի հուտուտըն տէվլէթը Օսմանիյէյէ էլվէրէճէք պիր եօլտա օլմայաճաղընտա շիւպհէ օլմատըղընտան, վէ Պապը Ալինին մուհարէպէնին էօնիւնէ ալմագ իչիւն իխթիյար էյլէտիյի սօն ֆէտաքեարլըղը պէեան իթմիշ օլտուղունտան, մուհարէպէյի կէօզէ ալաճաղը մալում օլտուղունտան, Եունան Թէքլիֆինին Պապը Ալի Թարաֆընտան գապուլ օլունմասը մէմուլըն խարիճինտէ տիր։

Պու հալտէ մուհարէպէ իհթիմալլէրի հէր վագըթտան զիյատէ աշքեար պուլունտուղունտան, Եունան պիր Թարաֆտան միւշթէրէք նօթանըն ճէվապընը հազըրլամագլա պէրապէր, պիր Թարաֆտան տախի թէտարիքեաթը հարպիյէյէ տէվամ իտիւպ հուտուտա պօեունա ասքէր սէվգ իթմէքտէ տիր։

* * *

Ֆրանսա գապինէթօսու Թունուզ մէսէլէսինտէքի հարէքէթինտէ սէրպէսթ օլմագ իսթէր, մէճլիսի մէպուսանտան մէզունիյէթը թամամէ ալմըշ, վէ հէր նէ գատար քի Թունուզու զապթ իթմէք նիյէթինտէ պուլունմատըղընը պէեան իթմիշ իսէ տէ, Ճէզայիրին իսթիգպալընը Թէմին իչիւն, մէճպուրիյէթ կէօրիւր իսէ, հէր նէվի Թէշէպպիւսաթտան չէքինմէյէճէյինի պէեան իթմիշ տիր։

Ֆրանսա գապինէթօսունուն պու սօն իֆատէսի Թունուզ հագգընտաքի նիյէթինի իշհար քեաֆի տիր։

Ֆրանսանըն պու նիյէթի պէք էսքի օլմայըպ, կէչէն սէնէտէն պէրի մէվճուտ օլտուղու լօրտ Սալիզպուրիին պու տէֆա Նէշր օլունան պիր Թահրիրաթընտան անլաշըլմըշ տըր։

Օ վագըթ ինկիլթէրրա խարիճիյէ նազըրը պուլունմուշ օլան միւշարիւլէյհ՝ ինկիլթէրրանըն Թունուզտա հիչ պիր կէօզիւ մէնաֆիի օլմատըղընը վէ պինաէն ալէյհ Ֆրանսա Թունուզ պէյլիյի տիւշիւրմէկէ գալգըշըր իսէ ինկիլթէրրանըն միւմանաաթ իթմէեէճէյինի պէեան իթմիշ։

Պու իշ Ֆրանսանըն եալընըզ քէնտի պաշընա իճրասընա գալգըշամայաճաղը գատար միւհիմ օլտուղունտան, տէվլէթը միւշարիւլէյհանըն պունտա պիր արզ ու մաշը օլաճաղընա շիւպհէ եօգ իսէ տէ, պու արզըմաշըլըն քիմ օլաճաղը հագգընտաքի իհթիմալաթ միւխթէլիֆ տիր։

Պիր ռիվայէթէ կէօրէ, Ֆրանսա տողրուտան տողրույա ինկիլթէրրա իլէ ույուշուպ ինկիլթէրրանըն տիկէր պիր Թարաֆտա իսթէտիյինի եարտըմ իտէրէք սէրպէսթ պըրագըլմասը շարթը իլէ քէնտիսի Թունուզու զապթ վէ Ճէզայիրէ իլհագ իթմէք ֆիքրինտէ տիր։

Տիկէր պիր ռիվայէթէ կէօրէ, Ֆրանսայը Թունուզըն զապթընա թէշվիգ իտէն Ալէմանիա օլուպ, բրէնս Պիզմարգըն պունտան մագսէտի տէ Ֆրանսայը Իթալիա վէ ինկիլթէրրա իլէ պօզուշտուրուպ եալընըզ պըրագմագ վէ եահուտ քէնտի Թարաֆընա ճէլպ իթմէք իմիշ։

Հէր հալտէ Ֆրանսանըն նիյէթլէրի մէվգիի իճրայա գօնուլուպ ֆիիլիյաթ կէօրիւլտիւյիւ վագըթ, օ վագըթ պու մէսէլէնին զիմնընտա պուլունան քիւմլէր օլտուղու վէ պունուն քէօքլէրի Պէրլին՝ մի եօգսա Լօնտրատա մը պուլունտուղու անլաշըլաճագ տըր։

ՍԱԳԸԶ ԶԷԼԶԷԼԷՍԻ

Սուսամ մէճլիսի այանը Սագըզ աֆէթզէտէկեանընա 100 լիրա իանէ վէրիլմէսինի գապուլ իթմիշ տիր։

Սագըզըն հարէքէթի արզը Սուսամ ատասընտա տախի հիսս օլունմուշ, պունու միւթէաագըպէն չէթին պիր պօրա գոպմուշ վէ պիր չօգ խանէլէրը պէրապէր բրէնսըն գօնաղը տախի զէտէլէնմիշ վէ բրէնս տէ ատանըն իչէրիսինէ տօղրու կիթմիշ իմիշ տիր. Սուսամլըլար Սագըզ աֆէթզէտէկեանը իչիւն պէք չօգ էքմէք, պէքսիմէթ, բիրինճ վէ թէ[illegible] Թօփլայըպ, Բաշօ Նամ Օսմանլը գարաղօլ սէֆինէսիյլէ իրսալ իթմիշլէր տիր։

Սագըզըն իքի հարէքէթի արզը Էնարօս վէ Թինօս Նամ ատալար տախի սալլանըպ պիր ազ զէտէլէնմիշլէր իսէ տէ, նուֆուսճա պիր զայաթ վուգու պուլմամըշ տըր։

Սագըզտան Պապը Ալիյէ վիրուտ իտէն պիր Թէլէկրաֆա կէօրէ, ճէզիրէի մէզքիւրէնին սալլանթըլարը Թէմամէն սինմիշ վէ միգտարը Թէլէֆաթ տա պունտան էվվէլ խապէր վէրիլտիյի գատար չօգ տէյիլ իմիշ։

Գօչէլէնին Սագըզ մութասարըֆլըղընտան աֆէթզէ մայիւմէ հագգընտա ալտըղը մէզքիւրէ նիհայէթինտէ ամիտէքի մալիւմաթ միւնտէրիճ տիր։

«Ճէզիրէնին ճէնուպ Թարաֆընտաքի իքի տաղ եարըլըպ սարը պիր սու ֆըշգըրմըշ վէ պու սուտան քիւքիւրթ գօգուսու կէլմիշ տիր. քէզալիք Սագըզ շէհրինտէն պիր սաաթ էօթէտէ պիր օվատա իքի եէրտէն էրինէ սարըմթըրագ վէ չամուրլու վէ զիֆթ գօգուլու պիր սու ֆըշգըրմըշ վէ պատէհու գայպ օլմուշ տըր։ Հարէքէթը արզըն պաշլատըղը բազար կիւնի կէճէսի հավատա ֆիշէնկ կիպի պիր ալթէշ կէօրիւնիւպ, պու ալթէշ Թօբ կիպի բաթլամըշ տըր. Շըմալ վէ ճէնուպ Թարաֆլարընտա քէօյլէրին տաղլարը Թէփէլէրինտէ գաթը պիր տիւմանտան սօնրա ալէվլէր կէօրիւլմիւշ վէ պիր ազ միւտտէթ կէչինճէ մէզքիւր ալէվլէր ղայպ օլմուշ տըր։ Շըմալ ճիհէթինտէ տէնիզ քէնարընտա պիր մահալտէ Թօբրագ եարըլարագ էրինէ քիւքիւրթ գօգուլու սարըմթըրագ պիր սու ֆըշգըրմըշ վէ պատէհու ղայպ օլմուշ տըր։»

Սագըզտա պուլունան Թօբճու ասքէրինին օրատան չըգմալարը իչիւն Թօբխանէյէ ամիրէտէն էմիր կիթմիշ տիր։

Լօյտ Նամ վափօր գումբանեասը տախի Սագըզ աֆէթզէտէկեանընա 50 լիրա իանէ իթմիշ տիր։

Տիւն ազշամ Սէրր-իւ-Պահըր Նամ Թէրսանէ վափօրը պիր խայլը եօրկան վէ էլպիսէյի համիլէն Սագըզա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ էյլէմիշ տիր։

Տիւնքի Ֆ..րըն՝ Սագըզ աֆէթի հագգընտա եազըլըղը պիր ֆըգրատա մաքէթթէլէսսիֆ պէեան իթտիքինէ կէօրէ, Ճէզայիրի Պահրը Սէֆիտ վալիսի Սամըզ բաշա՝ աֆէթզէտէկեանա իմտատ վէ մուավէնէթ իչիւն Թէհհիլի մուամէլաթ վէ Թէտապիր իտէճէք եէրտէ եալընըզ քէնտի նէֆսինի տիւշիւնիւպ Սէրր-իւ-վափօրունա ճան աթմըշ վէ անճագ Եունանիսթանտան կէլէն գազմաճը ասքէրլէրին իմտատ իչին Եունան ինէ ֆօրմալարը իլէ ճէզիրէէ չըգաճագլարը [illegible] իճրայի հիւքիւմէթէ պաշլայըպ, աֆէթզէտէկեանըն իմտատընա գօշան չու գազմաճըլարըն Եունան ինի ֆօրմալը իլէ Օսմանլը Թօբրաղընա չըգմամալարընը էմր իթմիշ վէ պու սէպէպլէ մէրգում Եունան գազմաճըլարը ուզուն միւտտէթ վափօրտա գալմայա մէճպուր օլմուշլար տըր։ Մուախխէրէն միւլքիյէ միւֆէթթիշի էֆէնտինին Թայինտալըրը տախի կէլիպ հարէքէթ իզտէ պուլունան Սագըզ ճէզիրէսինտէ պարագալար եարտըմը, վէ էքմէքճիլէրինտէն ֆարզ օլունմագ իչիւն պայրագլար տիքմէյէ պաշլատըգլարընտա, բաշայի միւշարիւլէյհ պու ընկարընկ պայրագլար հագգընտա ինֆիալ իտէրէք, մէզքիւր Թայինէլէրի պայպ կէօթիւրմէլէրինի գօմանտանլարընա Թավսիյէ իթմիշ տիր։ Էհասըլ Ֆէրըն մէզքիւր ֆըգրասընտա օգունտուղընա կէօրէ, բաշայի միւշարիւլէյհ՝ պէօյլէ պիր հալը աֆէթ էթնասընտա քէմալը իլէ վազիֆէսինի իճրա իտէմէտիյինտէն [illegible] սէպէպիյէթ վէրմիշ տիր։ Ճաղէթի մէզքիւրէն ղաննընա կէօրէ, պաշը տէվայիրի րէսմիյէտէ տախի Սագըզ պաշանըն չու աֆէթ էթնասընտա իթթիխազ իթթիյի Թավր ու մուամէլէ ալէյհինէ թէ խոշնուտսըզլըգ իսպրագ օլունմագտա իմիշ։

Սագըզ 12 ապրիլ

Տիւն ազշամ հարէքէթը արզ չիտտէթլը ֆէվգէլատէ իքի կէրէ պաշլամըշ տըր։ Հարէքէթլէրին պիրի՝ 5 սանիյէտէն զիյատէ իմթիտատ իթմիշ, գալթէն մալը ինհիտամ օլան պիր Թագըմ խարապէլէրի տախի տէվիրմիշ տիր։ Իշպու չէթին հարէքէթը արզ իւզէրինէ էհալի պէյնինտէ քեամիլ սիւքիւնէթ իտմէքտէ օլան [illegible] վէ հէյճանը թէճտիտ իթմիշ տիր։ [illegible] Սագըզ ճէզիրէսինտէ օթուրուճուլարը 20 պինտէն զիյատէ [illegible] խալքը քեամիլէն աչըգտա վէ չատըրլար ալթընտա տըր։

Տէրսաատէթ Մ. Սմէֆանօվիչ վասըթասը իլէ Թէշքիլ օլունան գօմիսիոն Թարաֆընտան կէօնտէրիլէն իանէլէրին Թէվզիի, գօմիսիոն Սագըզտա Թալէպ պիր գօմիսիոն Թէշքիլ իթմիշ տիր։

Ինկիլթէրրանըն Սագըզ գօնսօլօսլարընտան օլուպ Թէվզիի իանէ մէմուրիյէթինէ կէօնտէրիլէն Մ. Թօօմըր [illegible] օլունան գօմիսիոն րիյասէթինի գապուլ իթմիշ տիր։

Ֆօամ մէթրօբօլիտ, Մօնսէնեօր Վոլչինօ վէ Մ. Հէնս վէ Մ. [illegible] րիյասէթինտէ պուլունան տիկէր գօմիսիոնլար մահալլէ էհալիսինէ [illegible] Թէվզինէ պաշլամըշ տըր։ Ճէզիրէտէն հէր կիւն [illegible] Թէվզի իտիլմէքտէ իսէ տէ [illegible] քեամիլէն օլմայըպ տիր։

Միւսաաֆիրլէրին Թայինը մըգտարը հէնուզ միւմկին տէյիլ տիր։ Պիր խայլը մահալլէրտէ էհալի քեամիլէն նաֆաքասըզ օլուպ, նէ օլտուգլարընըն Թահգիգի իչիւն Թալէպ վէ նազարը լազըմ մէվճուտ տիր։

Մուհասսալ տըր քի, չիմտիլիք 40,000 գատար նուֆուս էհալի սէֆալէթը քեամիլէ իչինտէ օլուպ, իւզէրլէրինտէքի էսվապտան պաշգա պիր շէյլէրի գալմամըշ տըր. էն լիզումու օլան շէյլէր՝ եաթագ վէ եօրղան իլէ էլպիսէ տիր. գըրա կիւնտիւզլէրի սըճագ իսէ տէ, կէճէլէրի սօվուգ տըր։ Իլթիճա իտէնլէր իսէ աչըգտա օլտուգլարընտան, սօվուգ վէ նէմլիքտէն զիյատէսիյլէ մուզթարիպ օլույօրլար. չատըրլար տախի լազըմ տըր. գուլիպէ ինշասը իչիւն քէրէսթէ լազըմ թայլ օլունույօր։

Սագըզ 12 ապրիլ

Գաբտան Գօլոմպըն սիւվար օլտուղու Թէտէտ վէ գաբտան Բիւզէյինին բաքիշ օլտուղու Պէրրէ Նամ սէֆինէլէր ատանըն ճէնուպ սէվահիլինտէն եարալըլար ալմագտա տիր։ Պու սապահ Ան-Բէրէ Նամ ինկիլիզ վափօրու վէ Լօրէլէյ Նամ Ալէման գարաղօլ սէֆինէսի՝ 60 գատար եարալը համիլ օլտուգլարը հալտէ, Իզմիրէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթմիշլէր տիր։ Պու եարալըլար Իզմիր խասթախանէսինտէ Թէտավի օլունաճագլար տըր։

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

Վէֆէրն մալումաթընա կէօրէ, էկէր Եունան մուհարէպէյէ կիրիշիր իսէ, քէնտիսինէ ատա մուավէնէթ իտէմէեէճէյինի ինկիլթէրրա տէվլէթի տուէլը սայիրէյէ պիլտիրմիշ իմիշ։

—

Մախսուսէնին Գօյիւքէ Նամ վափօրը իլէ տիւն ազշամ Բրէվէզայա պիր խայլը չուվալ ուն, ասքէր վէ մուհիմմաթ կէօնտէրիլմիշ տիր։

Տիկէր պիր պէյլիք վափօրը տախի Ղօլօսա միւթէվէճճիհէն պու կիւն հարէքէթ իթմիշ տիր։

—

Ռիվայէթէ կէօրէ, Թունուզ պէյի՝ Ֆրանսըզ ասքէրինին Թունուզ մէմալիքինէ տուխուլի ալէյհինտէ զատը Շահանէտէն իսթիմտատ էյլէմիշ տիր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Բրէնս Իմէրէթինսքի [illegible] մէմուրիյէթը մախսուսէսինի իֆա իթթիքտէն սօնրա, [illegible] մէմուրիյէթլէ Աթինայա տախի կիտէճէք տիր։ Բրէնսի [illegible] կիւն Մապէյնը Հիւմայունտան պիր զիյաֆէթ վէրիլմիշ, [illegible] զիյաֆէթտէ Ռուսիա սէֆիրի Մ. Նօվիգօֆ վէ Պաշվէքիլ իլէ Տախիլիյէ վէ Խարիճիյէ նազըրլարը բաշալար հազըր պուլունմուշ [illegible]։

—Զօչաֆ [illegible] Եֆրատը [illegible] կէօրիւլմիւշ տիր։

—Գու [illegible]

—Ալպրըր [illegible] 50-60 [illegible] 26 [illegible] Մէքքէ [illegible] 8 [illegible] իտէրէք [illegible]

—Ինկիլթէրրա սէֆիրի Մ. Կօշէն Պապը Ալիյէ կէլէրէք [illegible] օլան [illegible] մուհաքէմէ [illegible] ալընմասը [illegible] Թարաֆընտան [illegible] Պապը Ալի Թարաֆընտան ճէվապ պէքլէնիլմիշ տիր։

—Մէքքէ Շէրիֆի Ապտիւլ Մութթալիպ էֆէնտի հազրէթլէրինին մախսուսու Ֆէհիմ վէ Թօբու Միւսաաիտ բաշալար հազրէթլէրի Մէքքէյէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթմիշ տիր։

—Թիճարէթ վէ Օրման մէճլիսինէ Միւնիր պէյ էֆէնտիյէ Թէօրթիւնճիւ րիւթպէ Մէճիտի Նիշանը իհսան պույուրուլմուշ տըր։

—Եֆրատը ասքէրիյէ իլէ Հարպիյէ Նէզարէթի մէմուրինինին մարթ մաաշաթը պու կիւնլէրտէ վէրիլէճէք իմիշ։

—Մէմալիքը Մահրուսէնին Թաբու հասըլաթը տաիրէի հարպիյէ Թախսիսաթընա գարշըլըգ Թութուլմուշ օլտուղունտան, պունտան պէօյլէ իշպու հասըլաթըն տօղրուտան տօղրույա խազինէի հարպիյէյէ իրսալ օլունմասընա վէ վիլայաթտա պուլունան ասքէրէ լիւզումու հալինտէ ազչէ վէրիլէրէք ալընան սէնէտին այնի նագտ մագամընտա հարպիյէ Նէզարէթինէ կէօնտէրիլմէսինէ մէճլիսը վիւքէլատա գարար վէրիլմիշ տիր։

—Եաղըրճըլը վէ գույումճու էսնաֆընտան պիր Թագըմ միւնէվվէրան վէ զիյաճըլար [illegible] Թէրաֆընտան պիր Թագըմ [illegible] Տէրսաատէթ մէրքէզ մահքէմէսինտէ [illegible] իտիլէճէք իմիշ։

Մուհաքէմէի մէզքիւրէյի իսթիմա իչիւն կէլէնլէրին մըգտարը ֆէվգէլատէ Թէզէյյիւտ օլուպ, մահքէմէտէ մուրաճաաթ էտէճէք եէր գալմամըշ վէ հաթթա մահքէմէ պինասը պու գատար չօգ նուֆուսա թէհամմիւլ իտէմէյէճէյինտէն տախի պիր քէչ իճրասը լիւզումի սամիինին խաթըրլարընտան կէչմիշ տիր։

Խայրիյէ Հանըմ վէ ճարիյէսի չարշաֆ վէ ֆէրէճէլէրի պէտէնի իլէ էօրթիւլիւ օլտուղու հալտէ, Հուգուգը մահքէմէսէ չըգարըլմըշլար տըր։

Միւտտէիի մախսուսէտէն պիր Թագըմը՝ Թագըմըն ամուճալարը միւտէէլէրինտէ Գօլեան Եւտօքիա էֆ. [illegible] պուլունտուղու հալտէ [illegible] կիպի [illegible] Նազարէթ էֆէնտի տախի Ֆ [illegible] Թէֆթիշինէ [illegible] օլտուղու միւթուպ [illegible] սօնրա օլունմուշ տըր։

Մէզքիւր մուհաքէմէյի Թօմազեան Նազարէթ էֆէնտինին [illegible] չայանը գրաար վէ Աթինա լակրտաքիլերն հազըրի նուսխէմիզտէ ֆէրտ օլունաճագտըր պու միւնասէպէթլէ [illegible]։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Միւլտաքիլ մէզարլըգ մէսէլէսինին միւզաքէրաթ մագպաթասը Բօլ Բօթ [illegible] Թարաֆընտան հէնուզ հագգըյամըզ օլունմամըշ իսէ տէ, [illegible] Սագըզ [illegible] Թէրթիպ [illegible] Թարաֆընտան [illegible] Սուլթանիյէ [illegible] մէճլիսի [illegible] օլունմուշ տըր։

[illegible] Հիւսէյնեան մաթպաասընտա [illegible] իտէն պէքլէմէ [illegible] Թուրա կէօրէ, Թազ. խորհուրդ մէճլիսի հէնուզ Թէսվիյէ օլունմայըպ, 35 լիրա մաթլուպլարընը պէհանէսիյլէ, մէմուրիյէթինտէն Թէվզիփ իտիլմիշ իսէ տէ, Թազ. մէճլիսի Թէ չիմտիյէ գատար պիր ճէվապ վէրմէմիշ տըր։ Պու սէպէպտէն Նաշիր քիլիսէնին բանքալ վէ սաիր մուամէլէթընա պէօյլէ մաճպուր հուսուլ կէլիր, խուսուսիլէ էօնիւմիւզտէքի եօրթու կիւնլէրի իչիւն քիլիսէնին լազըմ կէլէն Թէտարիքեաթը սէքթէ Թարը օլաճաղընտան, պունուն էօնիւ ալըլմասը իչիւն մէզքիւր Թազ. խորհուրդ մէճլիսինին սէրիան հալլ ու Թէսվիյէսի լիւզումը մէքթուպլա մէզքիւրտէ պէեան օլունմուշ տըր։ Պինապէրին Ազգ. վարչութիւնըն նազարը տիգգաթընը տավէթ իտէրիզ։

Խօնումիւզտէքի ապրիլ այըն իքիսինէ Թէսատիւֆ իտէն բէնշէնպէ կիւնիւ Երմէնի Գաթօլիքշէֆագաթ գատընլար մէճլիսի պէր վէճհի միւթատ սաաթ եէտիտէ Թէճէմմիւ իտէճէյինտէն՝ քեաֆֆէի ազալարըն մէճլիսէ հազըր պուլունմալարը խասսէթէն իլան օլունուր։

Պէյ-օղլու 30 մարտ 1881

Մէհր
2—2

ՕՍՄԱՆԼԸ ՊԱՆԳԱՍԸ

Գալաթատա Օսմանլը Պանգասը վէ Սթամպօլտա Ցույունը Ումումիյէ շիւպէսի եօրթու միւնասէպէթիյլէ ալաֆրանգա Ապրիլին 15 ինճի ճումա վէ 18ինճի բազար էրթէսի կիւնլէրի գափալը օլաճագլար տըր։

ԻԼԱՆ

Պունտան 15 կիւն մուգատտէմ պիր մէնտիլ տէրունինտէ պագը Երմէնիճէ վէ Թիւրքճէ եէվրագ Գալաթատա Գարաքէօյ ճատտէսի իւզէրինտէ զայի օլմուշ օլուպ, հալ պու քի եէվրագը մէզքիւրէ հիչ քիմսէնին իչինէ ալա եարամայաճաղընտան, հէր քիմ պուլուր իսէ Գալաթատա Խավեար խանը տէրունինտէ 45 Նումէրօլու օտայա կէթիրտիյինտէ լայըգը իլէ միւքեաֆաթ կէօրէճէյի իլան օլունուր։

3—1

ԹԷՍԱԼԻԱ

Եունանա Թէրքի միւթէսավվէր արազի հագգընտա մալիւմաթը Թարիխիյէ վէ ճօղրաֆիյէ վէ գավմիյէ վէ սաիրէ .

(Թայմզըն Միանգօլ մուխպիրինտէն .)

Եունանիսթանըն չիմտի Թալէպ իթտիյի արազի Փինտոս տաղը վասիթասըյլա իքի գըթայա միւնգասէմ պուլունույօր, վէ պու տաղ գարայելտէն քէչիլէմէ Թարաֆընա տօղրու կիթմէքտէ օլուպ, Էպիրոս իլէ Թէսալիա միյանէսինտէ պիր խաթթը Թապիի Թէշքիլ իթմէքտէ տիր: Պու տաղըն պօյընտա, ախիրէն աքէրիուն միյանընտա խայլը միւպահասաթը ճալիպ օլան Մէձովա գարիյէսի գուրպինտէ, էզմինէի գատիմէտէ Փէնէոս Թապիր օլունան Սալամպըրիա նէհրի մէյտանա կէլիպ, չարգա տօղրու աքար, վէ Թըրհալա իլէ Լարիսա (Եէնի Շէհիր) տէն կէչիպ, Ադալար տէնիզինէ մինսապ օլուր: Թէսալիա պու սուրէթլէ ընիլիյի պօյընտա իքի գըսմա մունգասէմ օլուր քի, իքիսի տիկէրինտէն բէք փարգլը տըր: Մաքէտօնեայա պիթիշիք օլան չիմալի գըթասը տաղլըգ վէ էքսէրիա օրմանլար իլէ գաբլը վէ իչինտէն կէչմէք ղայէթլէ միւշքիլ պիր եէր տիր, վէ մէչհուր Օլիմպոս տաղը պու տաղլըգ գըթանըն ճէնուպի չարգիյէսինտէ վագի տիր:

Ալչագլարըն ճինսի վէ չէյրի, վէ նէպաթաթըն կիւզէլլիյի վէ ավ հայվանլարը բէք մէչհուր տըր: Պու տաղլարըն էթէքլէրինտէ վէ տէրէլէրի իչինտէ քիւլլիյէթլի մըգտարտա քէօյլէր վար տըր քի «Քէֆալօխօրի» Թապիր օլունուրլար, եանի քէնտիլէրինէ մախսուս Թօփրագլարը վար տըր, վէ պէյ թանըմազլար: Ահալիի մահէլլիյէ Բում վէ րումլանմըշ Քուձօ—վլաք տըր, քի պու սօն միլլէթ հագգընտա իլէրուտէ այրըճա եազարըմ: Պու Թարաֆլար հալա քեամիլէն Թանհը Թէպաիէթէ տախիլ օլմամըշ տըր, վէ ահալիսի ճէսուր տաղլըլարտան իպարէթ օլմաղլա, եաքի սէրպէսթիլիք րուհընը գըսմէն օլսուն մուհաֆազա իթմիշ տիր: Պու չէյ չու քէյֆիյէթլէ միւսպէթ տիր քի, իչլէրինտէ հիչ Թիւրք պէյի եախօտ իսլամ էմլաք սահիպի պուլունմայըպ, վէ եաքի նահիյէ ուսուլը մուխթարիյէթի քեամիլէն իճրա օլունմագտա տըր: Հէր պիր քէօյ քէնտի մուխթարընը վէ միւթէպէրան մէճլիսինի սէչէր, վէ քէնտիսինին նահիյէճէ իշլէրինէ նիզամսըզ միւտախէլէ օլունմասընա միւսաատէ իթմէզ:

Ասրը հազըրըն իպթիտասընա տէկին Թիւրք աքէրլէրի պիլէ պու տաղլըգ մէմլէքէթէ կիրմէզլէր իտի, վէ օրալարըն մուհաֆազասը Արմաթօլիս եախօտ Բալիքար նամընտա պիր եէրլի Տիւզ աքէրի Թագըմընա հէվալէ օլունմուշ իտի քի, պունլարըն հէր պիր պէօլիւկիւնէ Բրօթօբալիքար նամընտա պիր խրիսթիան զապիթ գօմանտա իտէր իտի, վէ պու գօմանտա էվլատտան էվլատա միրաս գալըր իտի: Պու գուվվէի աքէրիյէնին Թէշքիլի, իսթիլաի Օսմանի վագթընտա օլմուշ տըր տէնիր: Թիւրքլէր օվա էհալիսինի պիլա միւշքիլաթ ֆէթհ իթտիլէր, ֆագաթ տաղլարտա մուգավէմէթէ օղրամագլա օնլարա պիր մըգտար մուխթարիյէթ պըրագմըլար վէ սէնէվէ պիր վէրկի իլէ իքթիֆա իթտիլէր: Պիր վագըթ սօնրա բաշալար քէնտի հիւքմլէրինի արթըրմագ իսթէյիպ, եէրլի Տիւզ աքէրինի քեամիլէն քէնտի էմիրլէրի Թահթընա վազ իթմէք գարարընտա պուլունտուլար:

Պու գարարը մէյտանի իճրայա վազ իթմէք իւզրէ իթթիխազ օլունան իլք Թէտպիր, էն մուհիմմ նուգաթը աքէրիյէյէ գարագօլ պէօլիւքլէրի Թէէսիս իթմէք օլտու, քի պունլարա Ցէրվէնթ աղալարը գօմանտա իտէրլէր իտի՝ վէ պիւթիւն պու Ցէրվէնթ աղալարը տա Ցէրվէնթճի պաշը նամընտա պիր պէօյիւք զապիթ գօմանտա իտէր իտի: Ցաղլը խրիսթիյանլար պու նէվ իհտասաթըն մուխալէֆասընը ֆէհմ իթմիլէր իսէ տէ, աչըգտան աչըղա մուգավէմէթտէ պուլունմամըլար, վէ խրիսթիյանլարըն միլիս աքէրի ուսուլու իլէ Թիւրքլէրին իտարէ իթտիքլէրի իչպու տէվրէնին ուսուլու կէչէն ասրըն նըսֆընտա (եանի 1750 սէնէսինէ) տօղրու ճարի օլտու, վէ օլ վագըթ, պու տէրվէնթլէրին մուհաֆազասընա մէմուր օլան մունթազամ ասաքիրի Օսմանիյէ եէրինէ, իսլամ Արնավուտլար գօնուլմաղա պաշլատը քի օնլարը Բումլար քէնտիլէրինին էն պէօյիւք տուշմէնլէրի աատ իտէրլէր իտի: Օլ վագըթտան պէրու տախիմա Բում Տիւզ ասաքիրի մահէլլիյէսի իլէ Արնավուտ աքէրլէրի միյանընտա չէտիտ պիր միւճատէլէ վէ մուհարէպէ պաշլայըպ, կահ պիր Թարաֆ, կահ օ պիր Թարաֆ իսթ օլարագ տէվամ իթմէքտէ պուլունմուշ տըր, Թա քի տէրվէնթճի պաշըլըգ գօմանտասը մէչհուր Թէբէտէլէնլի Ալի բաշայա հէվալէ օլունտու:

Պու չէտիտ իւլ մէսլէք Արնավուտ րէիսի, պիւթիւն Էբիրոս վէ Թէսալիա գըթասընը քէնտիսինին հիւքմիւ զալիմանէսի Թահթընա ալմագ ազմինտէ պուլունտուղընտան, օլ միւսթագիլ Արմաթօլի Թէշքիլաթընը, եանի տաղլը Բումլարըն աքէրի հէյէթինի փէսխ իթմէյէ մուվաֆֆագ օլտու: Ֆագաթ օնլարըն սէրպէսթլիք րուհունու տա մահվ իթմէյէ մուվաֆֆագ օլամատըղընտան, սալը վէրիլէն Արմաթօլիլէրտէն չօգլար րահաթճա պու եէնի ուսուլա իթաաթ իտէճէք եէրտէ, օլ մէմլէքէթին տահա չէթին վէ տաղլըգ եէրլէրինէ չէքիլտիլէր, վէ Քլէֆթ օլտուլար: Պու Քլէֆթ լուղէթի սատէճէ խըրսըզ տիմէք տիր: Ֆագաթ իչպու Օլիմպոս Քլէֆթլէրի սատէճէ խըրսըզ օլմայըպ, իլլա, միւճէրրէտ իսլամլարա իրասը խասար իտէրլէր իտի, վէ քէնտի միլլէթտաշլարը իլէ էյի եաշարլար, վէ օնլար տա պու Քլէֆթլէրի խրիսթիյան տինինին մուհաֆըզը աատ իտէրլէր իտի, վէ հէրլի չարգըլէրտէն անլաշըլըյօր քի, ահալի՝ պու Քլէֆթլէրին ֆէվգէլատէ չէճաաթը, վէ Նիզամ ալմագտա մէհարէթի, վէ հէր խաքընճէյէ տայանմագտա սապըր վէ գատընլար իլէ ֆէտաքեարանէ մուամէլէլէրի, վէ Թութուլուպ տա էնվաի ճէզալար իլէ գաթլ օլունտուգլարը վագըթ կէօսթէրտիքլէրի գայտըսըզլըգ իւզէրինէ հայրէթտէ գալըր իտի: Պու Քլէֆթլէր պազէն մէճպուրէն քէնտի տինտաշլարընտան տա խըրսըզլըգ իթմէքլէրինտէ, պաշլըճա րահիպլէրի վէ բիսգոպոսլարը սօյարլար իտի, չիւնքի օնլարը Թիւրքլէրին տօսթլարը աատ իտէրլէր իտի:

Պու ասըրըն պաշլանկըճընտա, Եունան իսթիգլալը էֆքեարլարը իչիտիլմէյէ պաշլատըգտա, Թէբէտէլէնլի Ալի բաշա տախի քեամիլ իսթիգլալ ազմինտէ պուլունտուղընտան, Քլէֆթլէր վէ Արմաթօլիլէր իլէ միւզաքէրաթա կիրիշտի, վէ էն չէտիտ տիւշմէնլէրինի քէնտի իմտատընա չաղըրտը: Պու Թասավվուրընտա մուվաֆֆագ օլամատը: Ֆագաթ քէնտի Թէտպիրի իլէ վուճուտէ կէթիրմիշ օլտուղու չէթէլէր, մուախխարէն տէ քէնտիսինին պու տավէթի իլէ իչլէրինտէ ագտը իթթիհատ իթմիշ օլտուգլարընտան, Եունան մուհարէպէսինտէ գավզա իլէ օրտալարա տախիլ օլտուլար: Եունանիսթանըն իսթիգլալընը միւնթիճ օլան մուհարէպէ խիթամ պուլտուգտա, Արմաթօլիլէր իլէ Քլէֆթլէր նապէտիտ օլտու, վէ օլ վագըթտան պէրու տաղլարըն մուհաֆազասը Արնավուտ գարաղօլլարընա մուհավվէլ պուլունույօր: Ֆագաթ օլ Թարաֆ Բումլարընըն եաքի րուհու նապէտիտ օլմամըշ, վէ Եունանլըլարըն քէնտի քիւչիւք տէվլէթլէրինին հուտուտունու Թէվսի իչին վագի օլան հէր պիր ղայրէթլէրի պու Օլիմպոս տաղլըլարընըն Թէվէճճիւհ վէ մէսրուրիյէթինի միւճիպ օլմուշ տըր:

Օլիմպոսըն ղարպ ճիհէթինտէ ազ իշլէնմիշ վէ ազ էհալիսի պուլունան պիր գըթա վար տըր քի, Գումպրինի տաղլարընա պիթիշիք օլուպ, պու տաղլար Օլիմպոս սըրա տաղլարընը Փինտոս սըրա տաղլարը իլէ պիրլէշտիրիրլէր, վէ չըմալ (Մաքէտօնիա) Թարաֆընտան հիւճիւմէ գարշը բէք գավի պիր սէտտը Թապիի Թէշքիլ իթմէքլէրինտէն, Պէրլին գօնֆէրանսը պիլքի պու սէպէպլէ գարար վէրտի քի, օ Գումպրինի տաղլարը պատէգին Թիւրքիա իլէ Եունանիսթան պէյնինտէ սէր հատտ օլսուն:

Շիմտի Թէսալիանըն Եունանա պիթիշիք օլան գըսմը ճէնուպիսինէ կէչէրէք օրատա պիւթիւն պիւթիւնէ փարգլը պիր մէմլէքէթ պուլույօրուզ, եանի էյիճէ սուլանմագտա օլան պիր միւնպիթ օվա, քի իչինտէ եիւքսէք տաղլարը օլմայըպ, անճագ պազը քիւչիւք Թէբէլէրի պուլունուպ պունլար աղաճլար իլէ գաբլը տըր, վէ գըպլէ Թարաֆընտա Օրթիրի տաղլարընա հէմհուտուտ տըր, քի Փինտոս տաղը վէ Վօլօ քէօրֆէզի միյանէսինտէ չիմտի Եունան տէվլէթինին հուտուտու չըմալիյէսինի Թէշքիլ իթմէքտէ տիր: Պու մէմլէքէթ էճնէպիլէրին էրլէշմէսինէ գարշը Թապիի միւշքիլաթ չըգարմատըղընտան, Օսմանլըլար էսնայի ֆէթհտէ օրատա էրլէշտիլէր, վէ օլ վագըթտան պէրու պաշլըճա էմլաք սահիպլէրի քէնտիլէրի օլմուշ տըր: Պու Թէսալիա օվասընըն ճիհէթը ղարպիյէսինտէ պիր Թագըմ իսլամ քէօյլիւլէրի կէօրիւրիւզ քի, Թէպտիլի տին իթմիշ Բումլար եախօտ Վլաքլար օլմայըպ, անասըլ Օսմանլը օլտուգլարը իւզլէրինտէն տէրհալ անլաշըլըր: Պունլար Թիւրխան պէյ նամընտա պիր պէյին վագթըյլա Անատօլուտան կէթիրիպ ճիվարտաքի խրիսթիան տաղլըլարըն հայտուտլուգլարընա գարշը պիր սէտտ միւտաֆաա օլմագ իւզրէ օրալարտա էրլէշտիրմիշ օլտուղու Թիւրքլէրին զիւրրիյէթի տիրլէր: Պունլար Գօնեատան կէլտիքլէրինտէն, Գօնեալը նամը իլէ մաարուֆ տըրլար վէ ֆէգալիյէթլէրի իլէ պիր գըսըմը հալա մուհաֆազա իթմէքտէ տիր: Ֆագաթ քէնտիլէրի իլէ Եունանիլէր միյանընտա մէվճուտ օլան խուսումէթ բօլիթիգիյէ Թէասսուպլարընը բէք չօգ Թէզյիտ իթմիշ տիրլէր:

Թէսալիա օվասընըն գալան գըսմը իւզէրինտէ արազինին գըսմը քիւլլիսի իսլամ պէյլէրինին միւլքի տիր, ֆագաթ օ արազիյի իշլէյէն Եունան (Բում) եախօտ Քուձօ–վլաք մէզհէպէ խըրիսթիյանլար: Պէյլէր ալէլ ուսում չէհիրլէրտէ օթուրուրլար, վէ քէնտի չիֆթլիքլէրինին իտարէսինի Սու Պաշը Թապիր օլունան էքսէրիսի իսլամ Արնավուտլարա հէվալէ իտէրլէր: Պունլար տա մահսուլաթըն պիր մըգտարը մուայյէնինի ալմագ չարթըյլա, օ չիֆթլիքլէրի քէօյլիւլէրէ իճարէ իտէրլէր: Քէօյլիւ Թօխումու քէնտիսի Թէտարիք իտէր իսէ, էօչրիւ չըգտըգտան սօնրա մահսուլաթըն իւչտէ իքի բայընը չիֆթլիք սահիպինէ վէրիր, Թօխումու չիֆթլիք սահիպի վէրիր իսէ, էօչրիւ չըգարըլտըգտան սօնրա մահսուլաթ միւսավաթ բայլաշըլըր: Պու Թէրթիպ իւզրէ վագի օլան մուամէլէթըն նէթիճէսի չու տըր քի, քէօյլիւ գըլմէ քէնտի կէչիմի գատար չէյ հէր սէնէ էյի կէչինիլիր: Ասայիչ վագթընտա քէօյլիւնիւն Թէէտիյէսի մէճպուր օլտուղու վէրկի չունլար տըր. — Մահսուլաթըն էօչրիւ, վէ 30 ղրշ. ասքէր վէրկիսի, վէ 43 ղրշ. պէտէլի ասքէրի, վէ 15 ղրշ. մէթրօբօլիտէ վէ ճիւզի պիր չէյ տէ քէօյլիւն բաբազընա:

(Տէյլի-Նի.)

ՕՐՈՒԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՆԴԻՐ

Երբ կը հաւատամք թէ Հայ ժամուլը ազատ է, պէտք է որ վարչութեան մը արարքը լրջօրէն քննադատէ, մանաւանդ երբ կը տեսնէ թէ որ և իցէ խնդրոյ մը մէջ նա՝ բացառիկ քաղաքականութեան մը կը հետևի. այս տեսակ պարագաներու մէջ խնդրոյ մը բուն վիճակին վրայ պատմական լոյսեր սփռել, անցեալ դասեր աւանդել կարծեմք աւելորդ չպիտի դատուի:

Եւ երբ կըսեն թէ Պատրիարքարանի մէջ դատական սենեակներ կազմուեր են՝ ուր ամբաստանեալք կը կոչուին, յանցաւորներ կը հարցաքննուին, բնաւ չենք տարակուսիր թէ՝ հոն տպագրութիւնը իր աթոռն ունի, հոն հաւասարակաց կարծիքը կը տիրէ, հոն օրէնքը քմահաճութիւն չէ: Օրէ՞նք որ ընդհանուրին համար նոյնն է, ինչ որ է մանաւորաց համար, հաւասարապէս պիտի թագաւորէ եկեղեցականին և աշխարհականին վրայ, ինչպէս նաև բաղային և սպասաւորին վրայ, մեծին և պզտիկին վրայ:

Եթէ «սահմանադրութիւնը» բառ մը չէ, եթէ «իրաւունքը» ստուեր մը չէ, կը սիրենք հաւատալ թէ ազգային դատարանները՝ շնորհիւ վարչական նոր կազմակերպութեան, այսուհետև ազատ մարմիններ են, և բնաւ ահեղմեալ, չիլ, խուլ, և հակուղիղ ընթացք մը չպիտի կրնան ունենալ:

Թէրճէման՝որ Ազգային ամեն կարևոր խնդրոց համար բաց ժողովրդական թերթ մ՚է, որոշած եմ այսուհետև ազգային խնդրոց մէջ իմ ունեցած թուղթս ու դիտողութիւններս նոյն հանրածաւալ թերթին միջոցաւ ազգին ներկայացնել:

Նկատելով որ ազգային երեսփոխանութիւնը մեծ կարևորութիւն տուած է Եգիպտական Ազգ. խնդրոյն, և վարչութիւնը ձեռք առած է սոյն խնդրոյն թելը, և ազգային լրագիրք պարբերաբար զանազան տեղեկութիւններ կը հրատարակեն այս միջոցիս, ուստի որոշեցինք որ նախապէս Եգիպտոսի ազգային խնդրէն սկիզբն առնունք մեր ազգային յօդուածոց շարունակութեանը:

Արդ, գիտնալ պէտք է թէ Եգիպտոսի խնդիր ըսելով ի՞նչ կիմացուի:

Ոմանք Գեր. Մեսրոպեայ եպիսկոպոսի խնդիր կը կարծեն, որոց մէջ դժբաղդաբար կը գտնուի Ազգ. Վարչութիւնը, ոմանք ալ 35 տարուան Եգիպտոսի խնդիրը կը հասկնան, որոց մէջ բարեբաղդաբար կը գտնուի Ազգ. Երեսփոխանութիւնը:

Եգիպտահայք խաղաղ և երջանիկ վիճակ մը ունէին՝ երբ Պօղոս պէյ Եուսուֆեան ողջ էր:

Այս ժողովրդասէր, հանճարեղ և հոյակապ ազգայինին բարձր պաշտպանութեամբն էր որ Փարաւոններու հայրենիքին մէջ Հայերը սկսան խըմբիլ, եկեղեցի, դպրոց ունենալ, Մամլուքներու տիրապետութեան դաղթական Հայերը չատնալ:

Պօղոս պէյի կենդանութիւնը՝ ոչ միայն Եգիպտոսի վերանորոգութեանը համար բաղդ մ՚էր, այլ մեր ազգայնոց համար ալ ոչ նուազ շնորհ մ՚էր, մանաւանդ զանազան փայլուն ասպարէզներու մէջ յաջողութիւն գտնելու համար:

Երբ կը մեռնի Պօղոս պէյ՝ Եգիպտոսի հայութիւնն ալ կը փոխուի, վասնզի այն օրէն Եգիպտահայոց խաղաղութիւնը կը խախտի:

Պօղոս պէյի օրով Եգիպտոսի մէջ ո՞վ կըսէր թէ Հայ կար, ամէն ոք լուռ մնջիկ կը գործէր. ոչ փող կը լսուէր ոչ աղմուկ:

ԼԵԶՈՒԻ ԽՆԴԻՐԸ

ՊԱՏԱՍԽԱՆԻ

ԱՌ ՏԷՐ Բ. Գ. ՔԻՉԵԱՆ

ԶԽՆԴՐՈՅ ԳՐԱԲԱՐԻՆ

ԵՒ

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐԻ

(Շարունակութիւն տես թիւ 1089)

Չորրորդ՝ բարեկամ մեր ասելով թէ «Գրաբարն ոչ այլ ինչ է եթէ ոչ Արարատեան աշխարհաբարի մշակեալն,» կ'ենթադրէ իբր երկու հազար և աւելի ևս ամօք յառաջ ի Հայս Արարատեան աշխարհաբար: Բայց ի՞նչպէս գիտէ թէ կար արդարև այնու անուամբ աշխարհաբար ի Հայս այնպէս հին ժամանակ: Գոյութիւն արդի արևելեան աշխարհաբարին որ կոչի յոմանց Արարատեան, և որով խօսին և գրեն մեր Ռուսիացի եղբարք, չէ բաւական ի հաստատել զայս: Բարեկամ մեր պարտի ցուցանել վաւերական ինչ վկայութիւն ի պատմութենէ թէ արդարև գոյր ի Հայս հազարաւոր ամօք յառաջ աշխարհաբար ինչ նովին անուամբ: Եւ ոչ այսչափ միայն, պարտի նաև բերել ի մէջ հին ինչ հատուած բաւական ընդարձակ, յորմէ կարենանք դատել թէ գրաբարն արդարև այն լեզուին մշակեալն է: Բայց բարեկամ մեր կ'երթայ աւելի յառաջ, կը վճռէ թէ «Գրաբարը մեռաւ ազդեցութեամբ այն աշխարհիկ (Արարատեան) լեզուին, տեղի տալով նմա,» քանզի, յաւելու, «ամէն աշխարհիկ բարբառ պատմական առաջնութիւն ունի գրական բարբառի վրայ:» Կամի ասել թէ Արարատեան աշխարհաբարն, խակ և թերի և անյարմար ՚ի մատենագրութիւն, տուաւ ծնունդ գրաբարին, որ աճեցաւ, զարգացաւ և եղև մատենագրական լեզու, բայց մայր լեզուն, Արարատեան աշխարհաբարն, մնաց և տևեց որպիսի էրն, մինչև, յետ ժամանակաց, ազդեցութեամբ իւրով լինել պատճառ մահուան գրաբարին: Այս այնպէս է որպէս թէ ասէր ոք. Այս ինչ մանուկն, կարողութեամբք մարմնոյ և մտաց խակ և թերի, տակաւ աճելով և զարգանալով եհաս յարբունս, և եղաւ այր կատարեալ, մինչդեռ մայրն մնաց որպիսի էրն, տղայ, և վերջապէս եղաւ պատճառ իւրոյ ծերութեան և մահուան:

Նոր օրէնք թուի լինել այս, լեզուաբանական, զոր թերևս Մաքս Միւլլեր նամակաւ հաղորդած է մեր բարեկամին: Այս օրէնք անծանօթ է մեզ, և, որպէս կարծեմք, անտեղի: Ըստ մեզ, երբ որևիցէ լեզու, խակ և թերի ի սկզբան, տակաւ փոխուելով և երթալով յառաջ դէպ ի զարգացումն, կը հասնի ի չափ ինչ կատարելութեան ազդեցութեամբ պատճառաց որ նպաստեն ի քաղաքակրթութիւն, նախնական ձև նորա, ինչպէս նաև այն ձևք զորս կ՚առնու լեզուն յընթացս իւրոյ զարգացման, ընդհանրապէս կ՚անհետանան, և եթէ մնան՝ մնան միայն ի հին ժամանակակից գրուածս կամ յարձանագրութիւնս, եթէ երբեք եղած են գրուածք կամ արձանագրութիւնք տակաւ փոփոխեալ լեզուօք, և կամ փոքր ի շատէ ի բերանս ռամկին ուրեք: Այսպէս է նաև անկումն լեզուին. լեզուն անկանի ոչ թէ ազդեցութեամբ նախկին անկատար լեզուին, այլ արտաքին եղծիչ պատճառաց: Բնական եղանակ զարգացման և անկման լեզուի ըստ մեզ այս է, և, որպէս կարծեմք, որ և իցէ ձեռնհաս ոք, առողջ մտօք դատելով, չկարէ քան զմեզ այլազգ խորհել զայսմանէ: Զայն հաստատէ և պատմութիւն լեզուաց, նոյն իսկ մերոյ աշխարհաբարին: Գաղիերէն լեզուն հարիւրաւոր ամաց հետէ փոխուելով հասաւ յիւր այժմու կատարելութիւն, և ի՞նչպէս. ոչ ապաքէն ինքնին և ըստ աստիճանի և չափոյ նիւթական և մտաւոր յառաջադիմութեան ազգին. ո՞ւր կը գտնուին ձևք զորս առաւ այս լեզուն դարէ ի դար. ո՞չ ապաքէն ի գրուածս իւրաքանչիւր դարու. և ի՞նչ ազդեցութիւն կրնայ երբեք լինել պատճառ անկման այս լեզուին. ազդեցութիւն սկզբնական գաղիերէնի՞, թէ արտաքին քաղաքական պատճառաց, զոր օրինակ եթէ երբեք դիպեսցի Գաղիոյ ազգին կորուսանել զտարերս իւրոյ արդի քաղաքակրթութեան, որպէս՝ հարստութիւն, արուեստ, դպրութիւն, երկիր այլովքն հանդերձ, և լինել նշաւակ բնական և քաղաքական աղետից: Այսպէս իմա և զզարգացմանէ և զանկմանէ հայերէնին:

Թերևս հարցուի մեզ. Ի՞նչպէս գիտենք թէ զարգացումն և անկումն Հայերէնին եղան արդիւնք յառաջ և յետս կոյս շարժման ազգին ի քաղաքակրթութեան: Երկրորդ մասն, այսինքն անկման լեզուին լինել արդիւնք յետ կոյս շարժման ազգին ի քաղաքակրթութեան, յայտնի է ի պատմութենէ: Հայերէն լեզուն սկսաւ մտել յանկումն իսկ և իսկ յետ բարձման հարստութեան Արշակունեաց, և ըստ վատթարել քաղաքային հանգամանաց ազգին, վատթարեցաւ և լեզուն, և ըստ չափոյ բարուոքելոյ այս հանգամանաց, որպէս առ Ռուբինեամբք և առ մեօք, բարւոքեցաւ փոքր ի շատէ և լեզուն: Իսկ վասն առաջնոյ մասին, այն է լինելոյ զարգացման լեզուին ի սկզբանէ անտի արդիւնք տակաւ յառաջացման ազգին ի քաղաքակրթութեան, թէպէտ չունիմք վկայութիւն ի պատմութենէ, զի ժամանակն նախապատմական է, քան զպատմութիւն յստակագոյն խօսի սակայն նոյն իսկ լեզուն: Չկայ ի հին և ի նոր պատմութեան ազգ՝ յառաջադէմ ի քաղաքակրթութեան և բարգաւաճ, որոյ լեզուն չիցէ ծաղկեալ և մշակեալ: Այս այնպէս ճշմարիտ է, մինչև համարձակել մեզ մակաբերել զմին ի միւսոյն:

Ի լեզուի որ ծաղկեալ և մշակեալ է ըստ բաւականին՝ նկատելի են երեք ինչ. «Նիւթական» մասն (բառք,) «բանականն» (լծիք, քերականութիւն), և «զգացողականն» (եղեգիք, ոճ, ճաշակ), գեղեցիկն ըստ արդի փիլիսոփայութեան: Քննենք ուրեմն լեզուն:

Որպէս արդէն ասացաւ, ոմանք յեւրոպացի գիտնոց որ առաջին անգամ քննեցին Հայերէն լեզուն, չգիտելով գրաբար, և ոչ թերևս թէ կար գրաբարի և աշխարհաբարի խտիր, ի լոկ ևեթ դատելով դասեցին զՀայերէնն ի կարգի Դուրանեան լեզուաց և չատ նուաստ կարծիս ունեցան զՀայերէնէն, համարելով զնա ստորին ինչ ճիւղ Թուրքերէնի: Յետոյ այլք, մանաւանդ ի Գերմանացւոց, ուսանելով զգրաբարն, գտան զլուն նորա որ է հնդեւրոպականն, ուստի և Պոպ ի վերջին տպագրութեան համեմատեալ քերականութեան իւրոյ արար առանձինն նիւթ քննութեան զՀայերէնն: Ուրոյն և աւելի զտակաւ քննեց մեր լեզուն Հայերէնագէտն Տոք. Մ. Լաուէր, որ և ունի լեզուաբանական ոճով և գիտողութեամբք յօրինեալ «Քերականութիւն հին (դասական) Հայերէն լեզուի» (Կրամմա'գիք, տէր Քլա'սիշէն արմէ'նիշէն շբրա'խէ), տպագրեալ 1869: Ի վերայ դիտողութեանց այս գիտնոց յաւելեալ և զմերն, գրտանեմք զի Հայերէն լեզուն ունի հաւանականապէս «երեք» գլխաւոր ժամանակ: Յառաջնում ժամանակին որ է նախապատմական՝ Հայերէնն էր արդէն ուրոյն լեզու, զատուցեալ յաբեմնեան մայր ճիւղէն որ է փռիւգական կամ Փոքր-Ասիականն, յորմէ են նաև Յոյնն և Լատին և Գերմանացւոց լեզուք. ունէր զիւր քերականութիւն, գլխաւորապէս զարտօրի ձևերն, զդերութիւն թուական անուանց և զդերանուանց գրեթէ ամբողջ, էր հարուստ յղուբերենական ձայնիւք, բառիւք միայն աղքատ. բայց ունէր ընտանեկան և բնական բառեր, որպէս «հաւ, հայր, մայր, այր, կին, քոյր, ծով, ջուր, հող, օդ, ձմեռն, ձիւն, ձեռն, ձայն, ոտն, աչք». յընտանի ընչաւորաց գլխաւորապէս զանուանս անասնոց որ դրսատ են, որպէս «ձի, էշ, եզն, շուն.» միով բանիւ՝ այնպիսի բառեր որ իբր

Եուսուֆեանի յաջորդողները՝ փոխանակ ազգին տունը շինելու ազգին տունը քանդեցին. փոխանակ գաղթական աղքատները ապրեցնելու՝ անոնց բերնին հացը խլեցին։

Հարուստը՝ աղքատին դէմ, աղքատը՝ հարուստին դէմ սկսաւ ճակատիլ։ Ասկէ սկսաւ պայքարը։

Ֆէլլահներու Հայրենիքը՝ զարմանալի երկիր է։ Ո՛վ որ կանուխ կ'ելլէ, նա կ'իյնէ ազգին։

Կը տեսնես յանկարծ մառնապետ մը՝ բաղդով Ռոյիլա կը դառնայ. թագաւոր մը՝ բաշա կ'ելլայ։

Սակայն մի՛ հարցներ թէ՝ ի՞նչ եղաւ Գալատեան կարապետի կը տակը, ո՞վ կերաւ Փարիզ հանքին հրիտակը, ո՛վ մարսեց Ցիկին Հաբիպսիմէին ազգին թողած ժառանգութիւնը...։ Եթէ հարցնելու ըլլաս՝ չունչդ Ֆէյզի-օղլուն կառնուս։

Քսան տարիէ 'ի վեր շարունակ Եգիպտոսի խնդիրը լրագրաց մէջ կը գրուի, տեղւոյն Հայ կոկորդիլոսաց արարքը կը քննադատուի, քսան տարիէ 'ի վեր սոյն խնդիրը վարչութեան գրասեղանին վրայէ, և անընդհատ կդաղեցնէ Ազգ. վարչութիւնը։ Սակայն անդին ազգային սեպհականութիւններ կը բռնաբարուին, բարերարաց ձգած կտակները մանաւորներ գրպանին կը նետեն, որո՞ւ հոգ։ Եգիպտոսի մէջ հետզհետէ չփոթութիւններ կը ծագին, կաղ և կուիւ կը յարուցուի, օձտում և երկպառակութիւնը կը քաջալերուի, անիշխանութիւնը քանի կերթայ աւելի կարմատանայ, Աղէքսանդրիոյ մէջ մաս մը ժողովուրդ բողոքականութեան կը յարի, ժողովուրդը կը հալածուի, Նորեկը կսկսի տեղացւոյն հետ խաղալ, Զիւռնացին՝ Արապկերցւոյն հետ կշուռուի, անանկ որ մէկ կողմէն առաջնորդական խնդիր, միւս կողմէն Երուսաղէմի վանքին կալուածները կլլելու խնդիր։ Ո՛վ պիտի մտածէ ասոնք, ո՛վ պիտի կարգադրէ և վերջ տայ այս ծայրայեղութեանց։

Վարչութի՞ւնը, երեսփոխանութի՞ւնը...։

Բայց Եգիպտոսի Բուրգը՝ մինչև ցարդ բանի տեղ դրա՞ւ Կեդր. Վարչութեան հրահանգները, գործադրե՞ց հրամանները, ուզած ժամանակ՝ Եգիպտոս՝ Սոյ թէմէ ըսաւ, Երուսաղէմայ վիճակ է ըսաւ, առանձնաշնորհեալ իշխանութիւն է ըսաւ, այսօր ալ աղդը խաբելու համար Էջմիածնայ թեմ կը հռչակէ։

Եգիպտոս չէ՞ր որ՝ մինչև ցարդ Ազգ. Սահմանադրութեան վրայ խնդաց, առաջնորդներ, քննիչներ չկրցին բան մը ընել, աղգայիններ բանտուեցան, Հայեր Պահրը—իւլ—Ապիտ ճամբորդեցան, կրօնականներու մօրուքը փետտուեցաւ, ապտակներ փոխանակուեցան...։

Ի՞նչ կրցաւ ընել Մանուէլ վարդապետը, ի՞նչ կրնար ընել՝ քննիչ Մեսրովպ վարդապետը։

Ի՞նչ ծառայութիւն կրցաւ մատուցանել Մկրտիչ եպիսկոպոսը, ի՞նչ ազդեցութիւն ըրաւ Ներսէս եպիսկոպոսի քննիչութիւնը։

Ի՞նչ կրնար սպասուիլ Մեսրովպ եպիսկոպոսի անուանական առաջնորդութենէն, քանի որ իրական առաջնորդները՝ բուն իսկ երկրին վասակներն են, որք 30 տարիէ ի վեր շարունակ Երուսաղէմի կալուածներուն մատակարարութիւնը՝ էֆոէէ էեյֆէէով կը յանձանէին։ Եսայի պատրիարքը խաբելով Գահիրէ բերին։

Իգնատիոս Սրբազան՝ իբրև լիազօր քննիչ Ազգ. վարչութեան կողմանէ, Սիմէօն Սրբազան՝ իբրև հսկող տեսուչ մը Երուսաղէմայ մարանութեան կողմանէ 1869ին Եգիպտոս ղրկուեցան, սակայն կը՞ցի՞ն Երուսաղէմայ 32 կտոր կալուածները ամբողջ ձեռք ձգելու, որոց վարձքերը 30 տարի գանձելով կը լլան էին, այն կալուածներուն համար կը սեմ, որոց աղէկները ուղածնուն պէս առեր ծախեր էին։ Եւ 1869ին հաշիւ 27 կտոր խարխլած կալուածները ուր ուրեմն ստիպուեցան յանձնել վանքին, որոց 14 կտորը արդէն նորոգութիւն տեսած չունէր, որ հետզհետէ փլան։

Եգիպտոսէն մինչև ցարդ հաշիւ ուզող չկար։ Սա ալ իրաւ է որ հաշիւ տուող մարմին ալ չկար։

Կը ցաւիմք միայն որ այս ամենը տակաւին Ազգ. վարչութեան դաս մը, խրատ մը չեղան, և չհամոզուեցաւ թէ՝ հոն երկաթէ ձեռք մը կայ՝ որ Սիմէօն Սրբազանը կը լայնէ, Ստեփան փաշային կը յուսահատեցնէ, երբ վերջին անգամ Սիմէօն սրբազան Աղէքսանդրիոյ կալուածական խնդրոյն համար լիազօր փոխանորդ կը կարգուի, և վանքին տեղը չկրնար յաջողիլ ամբողջութեամբը ձեռք բերել և կստիպուի 32.000 կանդուն տեղ՝ Երուսաղէմայ վանքին վրայէն ջընջելով՝ Նուպար փաշայի վրայ դարձընել, ստորագրութիւն մը միայն իրմէն առնուելով թէ՝ սոյն տեղւոյն ինքն ստակ տուած չէ։ Ազգինն է, ևն.

Ի՞նչ կրնար ընել Սիմէօն Սրբազանն, քանի որ մենք միայն եկեղեցականը կրնանք հարուածել, հոգեւորականը դատապարտել, տկարը ջարնել։

Ի՞նչ, միթէ Սիմէօն Սրբազանն թողո՞ւր որ Աղէքսանդրիոյ մէջ եղած կալուածները՝ 35 տարիէ ի վեր եղածին պէս երեսի վրայ մնային։

Միթէ՛ գէշ ըրաւ Սիմէօն Սրբազանն, երբ ըսեմ թէ՝ այսօր այն ձեռք ձգուած տեղն ալ տարին գէթ 400-500 լիրա կը բերէ։ Եւ եթէ 12 տարի առաջ ստորագրուած պայմանագրութիւնն ընդունուած ըլլար, աւելի լաւ չէ՞ր ըլլար. որ գէթ այսօր 8000 լիրա շահած պիտի ըլլար վանքը։

Բայց չէ, մեր Ազգ. կեդրոնական ազդեցութիւնը չենք ուզեր տարածել հարստահարիչ աշխարհականին վրայ Ս. Երուսաղէմայ լիազօր պատուիրակ՝ Ասլանեան վեմ Ստեփան փաշան ընդհանուր ժողովոյ մէջ խիստ փղձկեալ թէև մատնանիշ ըրաւ ասոնք, բայց ո՞վ զգաց, ո՞վ հարցուց։

Ինչո՞ւ Վարչական խորհուրդը լրագրաց մէջ գրուածները նկատողութեան չառնուր, և իւր քննութեանը առարկայ չընէր։

Միթէ՛ Հայր Մկրեան իբրև քննիչ, և Տ. Սահակ քահանայն իբրև առաջնորդական տեղապահ խրկելով՝ խնդիրը հիմնապէս իմաստասիրած կըլլայ։

Ինչո՞ւ արտօնութիւն չտրուիր անոնց, որ քննութիւնը ընդարձակեն։ Ինչո՞ւ երեսփոխանաց մէջ Եգիպտոսը ուսումնասիրողներէն յանձնախումբ մը չկազմուի, և խնդիրը անոնց միջոցաւ չտեղեկացուի Ազգ. ժողովոյն։

Եգիպտական երկինքը տեսնելով՝ Գահիրէի վիճակը չիմաստասիրուիր, արևադարձի հորիզոնը կայնելով, Նեղոսէն ջուր խմելով՝ գործ չտեսնուիր։

Պէտք է որ Տնտեսական տեսչութիւնը՝ Եգիպտոսի խնդիրը սերտէ, փոխանակ աննշան հաշուց համար, իրեն վերաբերութիւն չունեցող խնդրոց համար ժամավաճառ լինելու։

Այս առթիւ կարևոր կէտ մ'ալ կայ, զոր պէտք չէ անտես առնել։ Եգիպտոս 20 տարի Սահմանադրութեան վրայ խնդալէն ետքը՝ անցեալ տարի կեդրոնական երեսփոխան մը տուաւ։ Սակայն հարցուեցա՞ւ արդեօ՞ք թէ՝ ինչո՞ւ այսչափ ուշացուց իւր ընտրութիւնը...։ Եւ երբ երեսփոխան մը տուաւ, ինչո՞ւ չհարցուեցաւ թէ՝ Աղէքսանդրիոյ քուէն ո՞ւր է։ Ի՞նչ է պատճառը անոր ձեռնպահութեանը։

Կարծեմ՝ սոյն կէտերը կարևոր են Եգիպտոսի խնդրոյն լուսաբանութեանը համար։

Զեմ յուսար որ եկող դացող Ազգ. վարչութիւնները Եգիպտական խնդիրը հիմնապէս քննած ըլլան, այլ միշտ մակերևոյթէն նայած են։

Եգիպտոսի խնդիրը ուսումնասիրելու համար՝ նախ այն պաշտօնական թղթերը հետազօտելու, գտնելու է, որոց համար կըսուի թէ կորսուած են։

Սակայն չենք կարծեր որ Ազգ. Վարչութիւնը գիտութեամբ աչառութիւն ընէ խնդրոյն հեղինակներուն և ավելորդ վնիռ արձակէ։

Եգիպտոս ղրկուած քննիչները մինչև ցարդ հինը չքննեցին, վասն զի հրահանգ չունէին, և եթէ ունենային, չենք գիտեր թէ պիտի կրնային՞ն, յաջողիլ...։ Հոն այն պիսի գաղտի ձեռք մը կայ, որ ուղածը կատուածացնէ, չուզածը կը կործանէ, կը փչրէ և սանդարամետական անդունդը կը նետէ։

Եւ չենք զարմանար երբ ըսենք թէ՝ այս պարագային մէջ Ազգ. Վարչութիւնը սխալած է։ Ամենէն մեծ մարմիններն ալ կրնան սխալիլ։ Սխալիլը մեղք չէ. սխալը ըզգալէն ետքը չուզղուիլը մեղք է։

Ի՞նչ, պիտի թողո՞ւ ազգը, որ մէկ կողմէն Հայաստանի օտար հարստահարիչներուն դէմ կառավարութեան բողոքած և անոր բարձր գթութեանը դիմած ժամանակ, Եգիպտական կոկորդիլոսներ, ազգային վասակներ՝ ուզածնուն պէս ազգը առնեն, ծախեն։

Զեմ կարծեր, քանի որ իմ հաւատքս մեծ է Ազգ. Երեսփոխական ժողովոյն վրայ, քանի որ իմ վստահութիւնս անկասկած է Ազգ. Կեդր. Վարչութեան վրայ։

Ա.

ՄԷՋԵԱԹԻՊ

ԷԿԻՆ

—

Շէհրը՝ մէջբիր մուսպիրիպտէն մարտ 4 Թարիխէյէ ալտրդրմզ մէջթուպ սրը.

. . . Միւէլլիֆ,

Պաղը սէպէպտէն տօլայը պուրատա պուլունան ասքէր գայմագամը՝ կէյէնետ Արապկիրէ ազիմէթի էնսասընտա չէհրիմիզէ թէրբ իթմիշ օլտուղու 7 նէֆէր ասքէրի 300 ղուրուշա իճար իտիրմիշ օլան պիր գահվէյէ պրագմըշ իսէ տէ, ասաքիրը մէրգումէնին օրատա օլմասընտան նաչի մէգքիւր գահվէյէ քիմսէ կիթմէտիյինտէն, գահվէնին միւսթէհիրի հիւքիւմէթէ պիր արզուհալ թագտիմ իտէրէք, քէնտիսինէ պու հալին քիւլի զարարը մուճիպ օլտուղունու պէյան վէ չարէի սէրիա թէհարրիսինի իսթիտա իթմիշ օլտուղունտան՝ գայմագամ վէ պէլէտիյէ ըէյիսի, ասաքիրը մէգքիւրէ իլէ պէրապէր պուրայա թէրբ իտիրմիշ օլուպ տիկէր պիր մահալտէ իսքեան իտէն միւլազիմի չաղըրըպ եա ասքէրի օրատան չըգարմասընը վէ եախօտ գահվէճիյի մատտէքէն իսքեաթ իթմէսինի թէֆճիմ իթմիշլէր, վէ ասաքիրը մէրգումէնին իսքեանլէրի իչուն տիկէր թէտպիրլէր իրաէ իլէմիշլէր իսէ տէ, մէրգում միւլազիմ պիր թագըմ էօղիւրլեր իրայէսիյլէ մուճիպլէյիճիյինի պէյան իթմիշ իսէ տէ, ասքէրի գայմագամ ճարի օլտուղունու թաստիգ իտէպիլէճէյինի պէյան իթմիշ իսէ տէ, ասքէրի գայմագամ մուճիպլէյիճէ պիր թագըմթէճիտատթատ պուլունարագ հապս իթտիրմէք իսթէմիշ տիր. անճագ պիլա մուհաբէմէ քիմսէնին հապս իտիլէմէսինէ նէզամը միւսաիտ օլմատարը պէյան գէլընմասը իւղերինէ բէիսի մուճիպլէհ հապս իտիլէմէմիշտիր։ Պու պապատ միւլքիյէ գայմագամը իլէ մէրգումասքերի գայմագամ պէնինտէ իսթիլաֆը էֆքեար զուհուր իթմիշ վէ պու հալ էհալի պէյինտէ տախի հէյէճանը մուճիպ օլմուշ իսէ տէ, պէլէտիյէ բէիսինին մէհարէթի սայէսինտէ հիչ պիր վուգուաթ զուհուրա կէլմէմիշ տիր։

Պէլէտիյէ հէյէթի պու մատտէտէն տօլայը իսթիֆա իթմիշ տիր։ Իտարէ վէ պիտայէթ աղալարընին տախի իսթիֆա իտէճէյի սէօյլէնիյօր։

ՆՈՐ ԼՈՒՐ ՄԸ ՄԱՍԻՍԻ

Եւ իւր թնդանոթաձիգ սպային վրայօք.

Պու սերլէվհա իլէ «Պօլսեցի» պու սապահ աթիտէքի մէքթուպը մտթպասմըզա իրսալ իթմիշ տիր։

Խմբագիր Ֆէր։

Պ. Նիկողոսեանի՝ ՊՕԼՍԵՑԻՈՅՆ դէմ ընդարձակ արտաքին միտելու սիրտ ըրած յօդուածն՝ երէկ դժբախտաբար «սոսկալի՛ զայրութիւն մը» Մասիսէն դէպ-ոներ է, թէև մերժուիլ ու ընդունիլ սկզբունքները՝ Մասիսի համար նշանակութիւն չունենան։ Օր մը առաջ կը յայտարարէ թէ՝ ալ լեզուակռուոյն վրայ յօդուած չպիտի կարենայ ընդունիլ, բայց կը ներէ որ Բիւզանդ չաբաթն օր «Մայրենի լեզուին գործածութիւնը վերնագրով» շաղակրատէ. Թոյլ կուտայ որ Գրասէր Ատամ՝ այդ նոր բանաքաղ Մարկիոնը՝ աշնան տերևներէն աւելի դեղնած ու ցամքած «Գարնան ծաղիկներ» վերնագրին ներքև՝ Բանդոպոլի և Վոդոպոլի տակաւին գրաբարի և գրաբարեանց դէմ, և աշխարհաբարի և աշխարհաբարեանց թեր։ Մասիս պատուաւոր խմբագրի մը յատկանիշը կը կորսնցնէ, երբ խմբագրական յայտարարութեան մը պարկեշտութիւնը մոռնալու և մոռնալն ալ կեղծ ու պատիր դիտողութիւններու կարկտուքներով պարտկելու չափ կը փոքրոգիանայ։ Այսօր Մասիսին մէջ՝ Մասիսի երկրորդականը Բիւզանդ՝ որ կերևի թէ չաբաթէ ի վեր, Անահիտին յօդուածն Հաւատտքնութենէ անցընելէն, «բէր նէր» ֆանֆէրոնաներու դնելէն, «երբեկ» ծամծմելէն համոմիլէ՝ պիր թագըմթէհտիտատթատ պուլունարագ հապս իթտիրմէք իսթէմիշ տիր. անճագ պիլա մուհաբէմէ քիմսէնին հապս իտիլէմէսինէ նէզամը միւսաիտ օլմատարը պէյան գէլընմասը իւղերինէ բէիսի մուճիպլէհ հապս իտիլէմէմիշտիր։ Պու պապատ միւլքիյէ գայմագամը իլէ մէրգումասքերի գայմագամ պէնինտէ իսթիլաֆը էֆքեար զուհուր իթմիշ վէ պու հալ էհալի պէյինտէ տախի հէյէճանը մուճիպ օլմուշ իսէ տէ, պէլէտիյէ բէիսինին մէհարէթի սայէսինտէ հիչ պիր վուգուաթ զուհուրա կէլմէմիշ տիր։

Պէլէտիյէ հէյէթի պու մատտէտէն տօլայը իսթիֆա իթմիշ տիր։ Իտարէ վէ պիտայէթ աղալարընին տախի իսթիֆա իտէճէյի սէօյլէնիյօր։

ՆՈՐ ԼՈՒՐ ՄԸ ՄԱՍԻՍԻ

Եւ իւր թնդանոթաձիգ սպային վրայօք.

Պու սերլէվհա իլէ «Պօլսեցի» պու սապահ աթիտէքի մէքթուպը մտթպասմըզա իրսալ իթմիշ տիր։

Խմբագիր Ֆէր։

Պ. Նիկողոսեանի՝ ՊՕԼՍԵՑԻՈՅՆ դէմ ընդարձակ արտաքին միտելու սիրտ ըրած յօդուածն՝ երէկ դժբախտաբար «սոսկալի՛ զայրութիւն մը» Մասիսէն դէպ-ոներ է, թէև մերժուիլ ու ընդունիլ սկզբունքները՝ Մասիսի համար նշանակութիւն չունենան։ Օր մը առաջ կը յայտարարէ թէ՝ ալ լեզուակռուոյն վրայ յօդուած չպիտի կարենայ ընդունիլ, բայց կը ներէ որ Բիւզանդ չաբաթն օր «Մայրենի լեզուին գործածութիւնը վերնագրով» շաղակրատէ. Թոյլ կուտայ որ Գրասէր Ատամ՝ այդ նոր բանաքաղ Մարկիոնը՝ աշնան տերևներէն աւելի դեղնած ու ցամքած «Գարնան ծաղիկներ» վերնագրին ներքև՝ Բանդոպոլի և Վոդոպոլի տակաւին գրաբարի և գրաբարեանց դէմ, և աշխարհաբարի և աշխարհաբարեանց թեր։ Մասիս պատուաւոր խմբագրի մը յատկանիշը կը կորսնցնէ, երբ խմբագրական յայտարարութեան մը պարկեշտութիւնը մոռնալու և մոռնալն ալ կեղծ ու պատիր դիտողութիւններու կարկտուքներով պարտկելու չափ կը փոքրոգիանայ։ Այսօր Մասիսին մէջ՝ Մասիսի երկրորդականը Բիւզանդ՝ որ կերևի թէ չաբաթէ ի վեր, Անահիտին յօդուածն Հաւատտքնութենէ անցընելէն, «բէր նէր» ֆանֆէրոնաներու դնելէն, «երբեկ» ծամծմելէն հա-

զիւ ժամանակ դտած՝ պիտի ֆոպաբան կանգնի ի պաշտպանութիւն Դրօսոտ Նիկողոսեանի, զոր մինթարելու համար՝ կոչահեցի՛ք, երբեկ չուտ մը Բարիզէն «եռանդոտ երիտասարդ» կոչել տուեր էին ծայրայե՛ղ գրաբարատեաց Մասիսին ծայրայե՛ղ Աշխարհաբարեան—Երբ-սրբեան խմբագիրը։ Աստուած երկանմտութիւն տայ այսօր ընթերցողաց. եթէ Պ. Բիւզանդ որ դերդերցոի և դէնոնբոցոի չափ անվերջաբան փոքրիկներ խօսելու վարժ է Մասիսը լեցնելու համար, նորին աշխարհաբարեան սրբուհիին ու սիրուն ընթերցողուհիներուն աչն ու վախն քաշելէն՝ մեղմամաղձտելու չափ սիրտը փորը հատած Գրասէր մրասէր Ատամին պէս գրելու տեղ, Շէյթի համբիչը պիտի քաշէ, և խօսելու, խորհելու տեղ՝ հէ՞ռով, հատկըլեալ կէտերով, անվախճան դէր-ոլրդեանե՞ պիտի դաշէ Մասիսի աշխարհաբարին Բագինը խնկարկելու համար։ Եթէ կարելի է, Պ. Նիկողոսեանի երէկ Մասիսին մերժուած յօդուածն Ձեր թերթին մէջ ընդունելու վերհանձնութիւնն ունենալնիդ կը փափաքի, հ՛ը-ը՛ն՝ ըստ արժանեաց իւրեանց պատուասիրելու քաջալարժ

ՊՕԼՍԵՑԻՆ

ՄԻԹԻԼԻՖԷՐԻԳԱ

Կրա՞ թիւֆէնքլերինէ գաբսիլ իմալ իթմէք իւզրէ Ամինա ճիվաբընտա պիր գաբսիլ ֆաբրիգասը ինչա օլունճաղընտան, պու պապտ մէմալիքի էճնէպիյէյէ սրբաբրը իտիլմիշ օլան էտէվաթ գարիպէն մուվասէլէթ իտէճէք իմիշ։

—

Եունանիսթանտա նաւալի թէրսանէսինտէ քէմալը կէրմի իլէ չաբբընմադտա օլուպ, մէղքիւր թէրսանէ ամէլէսի զիյատէսի իլէ թէքսիր իտիլմիշ տիր։

—

Բէլ Մէլ կազէթէ նամ ինկիլի կազէթասընըն սահիպը իմթիյազը մատամասը իլէ պէրապէր պու տէֆա ցէրսատտէթէ կէլմիշ տիր։

—

Զէգան ճումատա իրթէսի կիւնիւ Հէֆզի բաչա հազրէթլէրի Ղօլսա միւթէվէճճիհէն ցէրսատէթտէն հարէքէթ իլէմիշ տիր։

—

Մէհէզունէն մէմլէքէթի ճանիպինէ աղիմէթ իթմիշ օլան ինկիլթէրրա սէֆարէթի իքինճի սրը

ՊՕՆ ՄԻՐԳԻՍ
ՍԹԱՄՊՈԼ
ԻՐԱՎԱՆՔՆԵՐՈՎ ՀԱՅԵՐԷՆ ԶԱՏ ԳԻՐՔԵՐ ԵՎ ՀԱՅԵՐԵՆ ԱՐԱՐՈՒԱԾՆԵՐ ԿԱՆ ԵՎ ՀԱՅԵՐԷՆ ԱՐԱՐՎԱԾՆԵՐ ԿԱՆ ԵՎ ՀԱՅԵՐԷՆ ԱՐԱՐՎԱԾՆԵՐ ԿԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԴԱՐՆ ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԻ ՄԷՋ ԱՆՀԱՏՈՒՆ ՄԵԾ ԾԱՌԱՅՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԿԱՏԱՐԵԼՈՎ
ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ՀԱՅԵՐԵՆ ԱՌԱՆՁԻՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՏՊԱԳՐՈՒԱԾ ԵՎ ԱՆՎՃԱՐ ԵՎ ԱՆԱՐԳԱՆՔ ԿԱՐԵԼԻ ԵՂԱԾ

քեաթիպի Մ. Մէթլէնտ Սարթօ-րիս պու-քէրրէ Տէրսաատէթէ ավ-տէթ իլէմիշ տիր։

—

Զաթը հաղրէթը Շէհրիյարի՝ Տ։-էաս Նամ ինկիլիզ ճէմիյէթը խայ-րիյէսինէ 25 լիրա իանէ իհսան վէ ինայէթ պույուրմուշլար տըր։

—

Զապթիյէ նէզարէթի մէմուրի-նի Գուրպան Պայրամընտան պէ-րու մաաշ ալմայրպ, պունտան մաատա մէմուրինը միմանլէյ-հիմտէն պէհերինին 14—16 այ-լըգ ալաճաղը վար իմիշ։

—

Իզմիտտէն Ատա բազարընա գա-տար տէմիր եօլ ինչասը իչուն Նա-ֆիա նէզարէթիյլէ Իզմիտ տէմիր եօլ իշլետիճի գումբանիասը միա-նընտա միւղաքէրաթ սուրէթը մաթրուպէտէ ճերէեան իթմէքտէ օյտուղու կիպի, Նաֆիա նազրը Հասան Ֆէհմի էֆէնտի հաղրէթ-լերի՝ մէզքիւր գումբանիայա միսսիա պիր բաբօրթօ թանզիմ իթմիշ վէ պու կիւնլերտէ մէճլիսի վիւքելյէ արզ իտէճէքմիշ։

—

Եանեատան եազըլարընա կէօ-րէ, մարտ 12տէ հայտուտլար Զա-կօրի Նահիյէսինտէ Մանասի գա-րիյէսինէ կիրերէք 200 լիրա Յսըր-գաթ իթմիշլեր տիր։ Բէզարիք մարտ 21տէ 60 քիշիտէն իպարէթ պիր հայտուտ պէօլիյիւ Մգամ-նէլի գարիյէսինտէ պիր բաբազ էօլտիւրտիքտէն սոնրա 8 գաթըր եիւքիւ էշեա զասպ իթմիշ վէ 3 քիշի տէ էսիր թութարագ տարա աշըրմիշ տըր։ Պունլարըն թախի-սի իչուն հայտուտլար 3000 լիրա թազմինաթ թալեպ իտիյօր իմիշ։

—

Եանեա տախիլինտէ Զակօրի Նամ մահալատէ պու քէրրէ պիր թէլէկրաֆ մերքէզի քիւշատ օլուն-մուշ տըր։

—

Շարգի Ռումէլի տախիլինտէ վագը Բազարճըգ վէ Իսլիմիա վէ Ա.յտոս վէ Գէզանլըգտա պիրէր գըշլա ինչասընա գարար վերիլմիշ տիր։

—

Ալթընճը օրատու գօմանտանը սապլըգ Բէճէպ բաշա հաղրէթլերի մէրքէզի Մանասթը օյան իչուն-ճիւ օրտուլա գօմանտան թաեին պույրուլմուշ օյմաղլա, պու կիւն-լերտէ Սէլանիկ միսթէվեճիհէն Տէրսաատէթտէն հարէքէթ իտե-ճէք իմիշ։

—

Քէօբրիւտ կէչէնլերտէն բարա ռլան մէմուրլարտան պիրի իսթի-լաս իչուն տիլինին ալթընտա պիր չէրեէք սագլամըշ իսկ տէ, նէօ-պէլտէն չըգարգտան սօնրա պիր միթաատսէթիւ պաշը արանըլըր իքէն նասրլ իսկ պու սըրգաթը մէյտանա չըգմըշ վէ տերհալթան-թը թէվգէթքէ ալընմըշ տըր։

—

Կէչէնլերտէ կէճէյլերին Ս. Փըր-կիչ խասթախանէսինին պաղչէ տի-վարընտան իչերի կիրերէք, մէզ-քիւր խայրթխանէյին պէքճիսի պուլունան կարապետ աղայա իչ-տեֆա բէվլրվէր պօշալիմըշ վէ ֆագաթի իսապէթ իթմիրէմմիշ օյտուղունու օ զէման եազըրը-մըզ չսխա՝ պու տեֆա իչ սէնէ քիւրեք ճէզասընա հիւքմ՝ օյուն-մուշ տըր։

ԹԻԼԷԿՐԱՖ

Ատանա Հավաս

(Պու սապահ կէլէն Բէլէյոֆլար)

Բարիզ 12 ապրիլ

Բասգալեա եօրթուլարը միանա-սիպէթիյլէ, մէճլիսը մէպուսան մայիս օն իքիյէ գատար թաթիլ իթմիշ տիր։

Ամինա 12 ապրիլ

Եունան հիւքիւմէթի՝ տէվլէթ-լերին ապրիլ 7 թարիխի նօթասը-նա եարըն չիւպհէսիզ ճէվապ վէ-րէճէք տիր։

Հիւքիւմէթը միւշարիլէյհա՝ խաթ-թը ճէտիտին չամիլ օյմատըզը «գա-ըընտայլարըմըզդն» հուգուգունու-քէմալը խահիչլէ իլթիզամ իթմէք-տէ տիր. հուգուգը մէզքիւրէ՝ Պէրլին ահտնամէսիյլէ գօնֆերան-սը թարաֆընտան թային օլունմըշ տըր. պու հիւքիւմէթ՝ մէզքիւր խաթթը ճէտիտի պէյէնմէյիպ, թէմամըյլա միսսթէպիտտանէ պիր թարզտա չըգըլմըշ օլտուղունու, վէ պունուն՝ խուսուսիյլէ Է-բիր ճիհէթինճէ եունանիստան ի-չուն էճիպէթպախչ պիր հուտուտ օյմատըզը պէյան իթմէքտէ տիր։

Էյհասը հիւքիւմէթ միւշարի-լէյհանըն էֆքեարընա կէօրէ, է-կէր տէվլէթլեր թէրք օլունան է-յալաթըն սուրէթը հագիգիյէտ էշզալ ու թասարրուֆընը, գան տէօքիւրմէքսիզին վէ ազ կիւն զարֆընտա թէէմինիթմէզլէր իսէ, մէսէլէ Եունանիյէնին թէսվիյէսի իլէ թէէմինը սուլհ ու սալահ ի-չիւն Պէրլին գոնֆերանսընտա վէ-րիլէն գարարրն եէրինէ կէչէն չու գարարը ճէտիտ սուլհ ու սա-լահը թէէմին իտէմէզ։

(Օրեա Նորէթ)

Լոնտրա 13 ապրիլ

Մ. կոչէն պու այ զարֆընտա Ինկիլթէրրատա ավտէթ իտէճէք, վէ եէրինէ լօրտ Տիֆրին թային օլունաճագ տըր։ Բօմա սէֆիրի Լորտ Բէյճէթ տախի Լօրտ Տիֆ-րինին եէրինէ Բէթերսպուրկ սէ-ֆարէթինէ նասպ իտիլճէճէք տիր։

Մէվսուգէն խապէր վերիլտիկի-նէ կէօրէ, սըր Հ. Լէյըրտ Բօմայա սէֆիր օլաճագ տըր։

Ադանա Ռիւմէր

Լոնտրա 12 մարտ

Պու սապահ Տիւրպանտան ալը-նըպ նէյը օլունան պիր թէլէկրա-ֆա կէօրէ, ժէնէրալ Սըր Էվլին ՈւտԲրէթօրիատան Նիւգասլա ավ-տէթ իթմիշ տիր։

Պօէրլեր՝ Բօյէֆսթրում Նամ մա-հալին ինկիլիզլեր թարաֆընտան թէսլիմին քէճէնէյէմ եէքիւն ի-թիպար իթմէյէ մուվաֆագաթ իյ-լէմիշլեր տիր։ Զիրա մահալը մէզ-քիւրը թէսլիմի՝ միթաթէքէճինին ագաը խապէրինին օրատա պուլուն-նան ինկիլիզ ասքերինե վիրու-տինտէն էվվէլ վուգու պուլմուշ տըր։

Պինատէն ալեյհ ինկիլիզ ասքերի եինէ Բօյէֆսթրումա տուխուլ իթ-միշլեր, վէ պու խուսուստա Պօէր-լեր բէսմէն ինկիլիզ մէմուրլարընա պէյանը իթիզար իյլէմիշլեր տիր։

Լոնտրա 13 ապրիլ

Տիունցագչամ՝ նէյը օլունան պիր բաբօրթօյա կէօրէ, Լօրտ Պիգրոֆ-ֆիլտին ահվալը սըհհիյէսինտէ հիյ պիր էյլիք եմարեսի եօգ տըր։

Պու սապահ Տըպլինտէն խապէր վերիլտիկինէ կէօրէ, Իրլանտա ճէ-միյէթը զըրանիյէսի ռուէսասը՝ զը-բաաթ գանունունամէսի ահքեամը-նըն իճապաթը ահվալէ ասլա մու-թապգ օլմատըզընը պէեան իթ-միշլեր տիր։

Բէթերսպուրկ 13 ապրիլ

Օտեսա վալիսի ժէնէրալ Հէյնց՝ ժէնէրալ Պարանօֆրն եէրինէ Բէ-թերսպուրկ վալիլիկինէ թային օ-լունմուշ տըր։

ԻԼԱՆԱԹ

ԷՎԳԱՖ

Էվգաֆը Հիւմայուն խազինէսի մահ-իլաթ տարիէսինտէ պէհէր կիւն միւ-զայտէտէլերի իճրա օլունմագտա օլան աթի իւզրիքը մահլիլաթը 1297 սէ-նէսի մարթընընն Ցընճը բազար իրթէսի կիւնիւնտէ իթիպարէն շէհրը մէզքիւ-ըընն 30ընճը կիւնիւնէ տէկին մահլիւ-լաթ տարէսիյլէ էնճիւմէնը խազինէյէ կէվմէլերի իւշ տեֆա իլան գըլընմըշ իսի։ Շէհրը մէզքիւրընն 30ընճը բա-զար իրթէսի կիւնիւնտէն իթիպարէն սէնէի մէրգումէ նիսանընընն 6ընճը բա-զար իրթէսի կիւնիւ սաաթ 11է գա-տար տախի պէհէր կիւն հուզուրը նէ-զարէթտէ միւզայտէի ինթիհապէլերի իճրա գըլընճաղընտան, հէր նէ գա-տար զամմ վուգու պուլուր իսկ գա-պուլ օլունուպ զիքր օլունան սաաթ-տան իթիպարէն 24 սաաթա գատար տա եիւզտ պէշ վէ տահա զիյատ զամմ վուգու պուլուր իսկ գապուլ իթտիրիլէրէք, անտէն սօնրա Պայը Ալխէ արզ ու իսթիզան օլունճաղը տէօրտիւնճի տեֆա օլարագ իլան ու իսթիբար գըլընը։

. . 63 . . 2000 . . 1500, (1) Իս-կիւտարտա Բում Մէհմէտ բաշա մա-հալլէսինտէ Շէմսի բաշա ճատտէսին-տէ 70 զըրա արսատա մէպնի վէ 50 զըրա պաղչէյի միւշթէմիլ շէհրի 40 զրչ. քիրալը ախչապ պիր պապ սամանմաղազասընն նըսֆը։

. . 38 . . 3000 . . 3700, Թօբ-խանէյտէ Գարապաշ մահալլէսինտէ Տէրէ սօգաղընտա 60 զըրա արսատա մէպնի իքի օտա վէ պիր սուֆա վէ պիրիսայի միւշթէմիլ ախչապ պիր պապ մէնզիլ։

. . 24 . . 3500 . . , Պապը Ճա-ֆէրի գուրպինտէ Ռիսթէմ բաշա մա-հալլէսինտէ Գարանը Ասէլ (Պալ Գա-բանը) խանը տէրուէնինտէ 30 զըրա արսատա մէպնի շէհրի 40 զրչ. քիրա-յա միթէհամմիլ մէստուտ պիր պապ օտա։

. . 37 . . 3534 . . , Պապը Ճա-ֆէրի խարիճինտէ Ախի Զելէպի մա-հալլէսինտէ Լիմոնճըլար սօգաղընտա ֆէվզինտէ 2 օտայը միւշթէմիլ սէնէ-վի 3,000 զրչ. քիրալը քեարկիր պիր պապ լիմոնճը տիւքեանընընն 120 սէ-հիմ իթիպարըյլա 10 սէհիմի։

. . 231 . . 8,500 . . , Շահզատէ պաչը գուրպինտէ Էմին Նուրէտտին մահալլէսինտէ Շեհզատէ ճատտէսին-տէ 30 զըրա արսատա մէպնի շէհրի 100 զրչ. քիրալը քեարկիր պիր պապ սաաթէը տիւքեանընընն նըսֆ հիս-սէպի։

. . 2 . . 10,000 . . , Մահմուտ բաշա ճամիի շէրիֆի հավլիսի տէրու-նինտէ 100 զըրա արսատա մէպնի շէհրի 400 զրչ. քիրալը պիր պապ քահվէխանէյինն ըուպ հիսսէպի։

. . 10 . . 2334 . . , Տրօկման գուրպինտէ Թէրճէման Եօնուս մա-հալլէսինտէ Քէֆէվի սօգաղընտա 180 զըրա արսատա մէպնի իքի եէր օտա-սը վէ 300 զըրա պաղչէյի միւշթէմիլ պիր պապ մէնզիլին սիւլան հիսսէպի։

. . 57 . . 1,500 . . , Պաալը Ալի գուրպինտէ Իմամ Ալի Նամը տիկէր Նալը Մէճիտ մահալլէսինտէ Ազիզ-յէ ճատտէսինտէ 50 զըրա արսատա մէպնի ֆէվզինտէ պիր օտայը միւշ-թէմիլ շէհրի 120 զրչ. քիրալը քեար-կիր պիր պապ պասմաճը տիւքեանը։

. . 50 վէ 52 . . 50,000 . . , Ալա-ճա Համմամ գուրպինտէ Զէլէպի օղլու Ալաէտտին մահալլէսինտէ Սապօնը խանը ճատտէսինտէ 240 զըրա ար-սատա մէպնի ֆէվզինտէ 5 օտայը միւշթէմիլ շէհրի 400 զրչ. քիրալը պիր պապ մաղազանընն սիւլիւս հիսսէպի։

. . 12 . . 15000 . . , Ալաճա Համ-մամ գուրպինտէ Զէլէպի օղլու Ալա-էտտին մահալլէսինտէ Թահթա գալէ ճատտէսինտէ ֆէվզինտէ իքի օտա վէ պիր գայուեու միւշթէմիլ շէհրի 250 զրչ. քիրալը ախչապ պիր պապ մա-բանկոզ տիւքեանընընն սիւլիւսհիսսէպի։

. . 26 . . 10000 . . , Ալաճա Համ-մամ գուրպինտէ Զէլէպի օղլու Ալա-էտտին մահալլէսինտէ Սապօնը խա-նը ճատտէսինտէ 20 զըրա արսատա մէպնի ֆէվզինտէ պիր օտայը միւշ-թէմիլ շէհրի 200 զրուշ քիրալը միւք-մա կէտիք լիւլէճի տիւքեանընընն սիւլիւս հիսսէպի։

. . 11 . . 4000 . . , Երնէ մահալը մէզքիւրտէ Թահթա գալէ ճատտէսին-տէ 25 զըրա արսատա մէպնի շէհրի 100 զրչ. քիրալը պիլա կէտիկ ախչապ պիր պապ քեաղրտանը տիւքեանընընն սիւլիւս հիսսէպի։

. . 26 . . 15000 . . , Երնէ մա-հալը մէզքիւրտէ Սապօնը խանը ճատտէսինտէ 50 զըրա արսատա մէպ-նի շէհրի 400 զրչ. քիրալը քեարկիր պիր պապ լիւլէճի տիւքեանընընն սիւ-լիւս միւլթէկիլ սիւտիւս հիսսէ կէտիրի։

. . 42 . . 10,000 . . Երնէ մահալը մէզքիւրտէ խանը մէզքիւր ճատտէ-սինտէ 20 զըրա արսատա մէպնի ֆէվ-զինտէ պիր օտայը միւշթէմիլ շէհրի 250 զրչ. քիրալը պիլա կէտիք պիր պապ նալընճը տիւքեանընընն սիւլիւս հիսսէպի։

. . 16 վէ 5 . . 14065 . . , Սթավրօզ գարիկէսինտէ Ճէվիզլի սօգաղտա 270 զըրա արսատա մէպնի 7 օտա վէ 2 սուֆա վէ պիր գույու վէ 1200 զըրա պաղչէ, վէ բիշկեահընտա 890 զըրա պաղչէյի միւշթէմիլ պիր պապ մէնզի-լին նըսֆ հիսսէպլէ տէրունինէ ճար-ի նըսֆ մասուրա մահ լէզիգին բուպ հիսսէպի վէ պաղչէի մէզքիւրընն 8 հիսսէտէն 5 հիսսէսե։

(1) Ճիւմլէյէրին պաչլարընտա, իւք հիզատէքի պուլունան բագգամար մահլիլաթընն նիւմէրօլարընը, վէ ի-քինճի հիզատաքիլէր լիրաի Օսմանի 100 զուրուշտան օլարագ գըյմէթը մուխամմէնէյէրինի վէ իչիւնճիա հի-զատաքիլէր պէտէլը միւզայտէյէրի. նի պիլտիրմէքտէ տիրլեր։

ԲԷՌ ԶՕԳ ՓԻՄԷՍՆԷՑԻ

ՄԻԻՓԷՏՏԷՐ ԻՏԷՆ

ՎԷԼՎԷԼԷԼԻ ԽԱՍԹԱԼԸԳ

Պու խասթալըգ ճիւզի պիր միյտ պօզուգլուղու. իկէ պաշլար, լաքին է-կէր իսթիխտատան միւհիմնէիմէզ ի-սէ, նիհայէթ վի-ճուտը հէր թա-րաֆընա վէ պաշ-լըճա տալաղա, գա-բա ճէյէրէ վէ մի-տեեէ վէ նիհա-եէթ պիթիին էթ պէզլէրինէ սիրա-եէթ իտէր, վէ պու սուրէթլէ պու խասթալըղա միպ-թէլա օլանլար միւտ-տեթը էօմիւրլե-րինտէ մուզտարրպ օլուպ, էօլիմ անկէրի պու իզտիրապտէն գուրթարը։ Էքսէրիա պու խասթալըգ էյի ֆարգ օլունմայրպ հանըլըլուր, լաքին չու-սիւվալար խրատ օլունտուգտա, մէզքիւր խասթալըղա միպթէլա օ-լուպ օլունմատը անլաշըլըր. Թա-ամ իթտիքտէն սօնրա նէֆես ալըպ վերմէքտէ միւշքիլթ, զահմէթ վէ սըզընթը չէքէրմիսինիզ։ Տէրինտէն պիր ադը վէ պու ադը իլէ պէրաապէր տահմի պիր եօրկունլուգ տույամրմըրը-նըզ։ Կէօզլէր սարարրը մը։ Սապահլարը տիլլէրտէ վէ տիլ էթլէրինտէ գաթը վէ եարբչկան պիր նէմլիք վէ ադրզ տատսըզլըրը վա՞ր մը։ Տիլ բասը՞ մը տըր։ Գասպուրկալարտա վէ սըրթտա ադրը տույամրմըսընզ։ Գարա ճէյէր պէօյիւմիւշ կիպի սաղ թարաֆընզտա պիր թազեիգ վար մը։ Գասպըլըգ վա՞ր մը։ Ուֆուգի պիր վազիյէթտէ եանի պօյրու պօյունա եաթմըշ օլուպ տա պիրտէն պիրէ գալգտըրընզտա, պիր նէվի պաշ տէօնմէք վէ կէօզլէր գամաշմագ կիպի չէյլեր օլո՞ւր մը։ Իտրար ա՞զ մը տըր վէ բէ՞ք բէնքլի տիր. իտրար թօրլանը՞ր մը։ Թաամ տան սօնրա՝ եէտիյինզ տէրհալ էքլի՞ր մի վէ կէյիրմէքլեր կէլի՞ր մի։ Սըգ սրգ եիւրէք չարրընթրսը վուգու պու-լո՞ւր մու։ Պիթիին պու էմարեէր պիրտէն կէլէմէզլեր. լաքին պու տէհ-շէթլի խասթալըրը թէրագգիսինէ կէօրէ, մէզքիւր էմարեէր խասթայա բէյտէրբէյ եզկէթ վէրիրլեր։ Էկէր պու խասթալըգ պիր միւտտէթ իսթի-տատ իտէր իսկ գուրու վէ կրճզըլա-տըճը պիր էօքսիրիւք հասրլ օլուր, վէ պիր ազ սօնրա պու էօքսիրիւքէ պաղլամ տա կէլիր։ Խասթալըգ բէք իլէրի վարմը, օլտուղու թագտիրտէ գ տէրի էսմէր վէ քիրլի կիպի պիր բէնկ ալը, էլէր վէ սեագլար սօղուր վէ նէմլէնիր։ Գարա ճէյէր իլէ տալագ բէյտէրբէյ խասթալանընճա, սըզը աղ-ըրլարը մէյտանա չըգար վէ պէրմու-թատ իճրա օլունան թէտավի պու սօն աղրըլարա հիչ պիր թէէսիր իթմէդ։ Պու խասթալըգ ատի պիր մուալիճէ իլէ տէֆ օլունուր իսկ, իլգ էմարէ-լեր կէօրիւլինճէ տէրհալ պիր տիգ-գաթը թամմէ իլէ թէտավի իթմէք բէք էհէմմ տիր, վէ էկէր խասթալըգ էյիճէ քէօքլէշմիշ իսկ, իչթահ աչը-լընճայա վէ հազմ ալէթլերի տիւզե-լինճէյէ գատար ասրլ իլաճա տէվամ իթմէյլի տիր։ Պու խասթալըղա գա-բա ճէյէր խասթալըղը նազարըյլա պա-գրլըպ, պու տէհշէթլի իլէթ ալէյ-հինտէ էն էմին վէ էն միէսսիր իլաճ «Սեչէլ Լէ՞ ճէթէ՞ւ ճէրօպը» տըր։ Պու պիր թէրթիպի նէպաթի օլուպ, Ամերիգատա եաբրլըր վէ Լոնտրատա ֆարինկթըն Բօատ Է. Գ. Նօ. 21տէ Ա. Ճ. Ուլիթ թարաֆընտան սաթըլըր։ Պու շերոպ՝ սէպէպը հագիգինին վէ պիթթապ խասթալըղը տա քէօքիւն-տէն տէֆ իտէր։

Սահիպի Ա. Ճ. ՈՒԻԹ

21 ֆարթինկթըն Բօատ Լօնտրա Է. Գ.

Սթամպօլտա Եէնի Ճամի սօգաղընտա Մ. Տէլլա Սուտանը էզգախանէսինտէ վէ Պէյօղլունուն ճատտէսինտ Մ. Գանցիգ պիրտէրլէրինին ինկիլիզ էզգախանէսինտէ վէ Գալաթա-տա Եիւքսէք Գալտըրըմտա Մ. Վէ-լիցին էզգախանէսինտէ վէ պիշիմլէ սպէչար տիւքեանլարընտա պուլուն-նուր։

Թօքատ վէ բէրաքէնտ միւպա-եէաթ իչուն Գալաթատա Զապրթա գուրպինտէ Եիւքսէք Գալտըրըմտա Նօ. 95/7տէ Ռումմի ինկիլիզ Մաղազա-սընտա մէմուրը մախսուսը ԷՏՄՕՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ յա միւրաճաաթ իթմէլի տիր։

ԷՊՆԻՃԷ ԷՆԵԱՍԸՆԱ ՏԱԻՐ ՊԷՕՃԻՒՔ ՏԷՔՕՃԻԹՕ

107 ՄՕՄՀԱՆԷ ՃԱՏՏԷՍԻՆՏԷ 107

ՍՊԻՐԻՏՕՆ ԳԱԲՈՒ ՎԷ Ժ. ԲԷԼԹԱՆ

Շու աթիտէքի պէօյիւք ֆապ-րիգալարը վէքիլի.

Արնօ Էթիէն—Մաբէլէոպ Թուղ-լա վէ քիրէմիտ վէ սագը վէ սարբէ.

Լօնկ Ֆիս Էնէ—Մաբէլէ Թաշը սէրթ վէ եումուշագ.

Պէ Լիւգզ է Գօմանի—Կըընօպ-լըպ-Իսթիյան չիմէնթօսու վէ վա-լէնթին.

Շարլը Սիգար—Մաբէլէոպ. Պօ-ռու, քինը վէ էմնալի.

Պէրնար Օպէր—Մաբէլէոպ. պաս-կիլ վէ սարբ թէրազիլէր.

Մէզքիւր մաղազատա կէրէք բարչա բարչա վէ կէրէք թօքատան օլմագ իւզրէ սըբարը գապուլ օլունագտա տըր։

Պատատէ զիքր օլունան էշեաի միսթէնէվիատան պաշգա, մէզ-քիւր մաղազատա էսնիյէեէ տա-իր էշեաի սարբէ մէսէլա Թրիսթ թաշլարը, Իթալիա մէրմէրլէ-րի, Մալթա թաշլարը, տէմիր քիրիչլեր վէ պունլարա միւմանքի էսնիյէյէ միթէալլիգ էշեա վէ լէվազիմաթը սարբէ մէվճուտ օ-լուպ, կէրէք բարչա բարչա վէ կէրէք թօքատան էհվէն ֆիեաթ-լարլա սաթըլմագտա տըր։

ՍՊԻՐԻՏՕՆ ԳԱԲՈՒ

Վէ

Ժ. ԲԷԼԹԱՆ

1881 փետր. 3

ԲԱԳԱՐ ԿԻՆԻՆԷՐԻՆԷՆ ՄԱՍԱՏ ՀԷՐ ԿԻՆ ՊԱՐԱՍԱՆԱ ՄԱԳԱԶԻՆ

Բագար կինինէրինէն մասատ հէր կիւն Պարասանա մագազին, վէ Սարասանա 11 նիւմէրօլու թաղ-մագ գատար, վէ Սարիրի 18 նիւմէրօլու գատար։ Մէզքիւրընտա գէնճ գամ գամ գամ